

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет
Факультет культури й виховання

**Матеріали Причорноморської науково - практичної
конференції
професорсько - викладацького складу
Миколаївського національного аграрного університету**

16 квітня 2020 р.

Миколаїв
2020

УДК 811

М-34

Редакційна колегія:

В.С. Шибанін – д-р. тех. наук, професор;

О.В.Артюхова – канд. пед. наук, доцент;

К. В. Тішечкіна – канд. філол. наук, доцент.

М-34 Матеріали Причорноморської науково - практичної конференції професорсько - викладацького складу Миколаївського національного аграрного університету, 16 квітня 2020 р., м. Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2020. – с. 65

У матеріалах Причорноморської науково - практичної конференції професорсько - викладацького складу Миколаївського національного аграрного університету розглянуто різноманітні актуальні питання, пов'язані з професійною діяльністю працівників кафедри іноземних мов, проаналізовано досвід інших країн.

УДК 811

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2020

Зміст

<i>Артюхова О.В.</i> Psychophysiological mechanisms of listening.....	4
<i>Ганніченко Т.А., Тішечкіна К.В.</i> Теоретичні підходи до навчання іноземних мов.....	8
<i>Гладир О.Є.</i> Валеологічні аспекти теорії фізичного виховання.....	14
<i>Глумакова О.І.</i> Ефективність використання новітніх технологій у навчанні вміння аудіювання студентів нефілологічних спеціальностей.....	18
<i>Ігнатенко Ж. В.</i> Що таке IQ, EQ та VQ і як це використовувати у навчанні?.....	21
<i>Марковська А.В.</i> Активізація групової науково-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти у студентських гуртках.....	27
<i>Матвєєва К.С.</i> Впровадження інноваційних методів і прийомів навчання в іншомовну підготовку фахівців економічного профілю.....	31
<i>Медведєва Л.М.</i> Створення фізкультурно-спортивного середовища як фактора залучення до спортивного стилю життя.....	35
<i>Мельник О.С.</i> Роль фізичної культури у формуванні здорового способу життя студентів.....	41
<i>Овчарук С.В.</i> Спортивна масажна терапія.....	45
<i>Петренко Н.В.</i> Професійно-педагогічна підготовка науково-педагогічних працівників фізичного виховання аграрного університету: основні принципи.....	51
<i>Пономаренко Н.Г.</i> Компетентності фахівця з питань розвитку системи освіти	56
<i>Саламатіна О.О.</i> Емотивність та оцінність як характерні риси іншомовного публіцистичного інтерв'ю.....	61

УДК 811.111

PSYCHOPHYSIOLOGICAL MECHANISMS OF LISTENING

Артюхова О.В. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри іноземних мов МНАУ

Статтю присвячено розгляду психофізіологічних механізмів аудіювання. Визначено мету аудіювання та рівні розуміння. Окреслено труднощі, які виникають під часи аудіювання та окреслено шляхи їх подолання.

The article is devoted to the consideration of psychophysiological mechanisms of listening. The goals of listening and levels of understanding are defined. The difficulties which arise during listening and outlines ways to overcome them are determined in the article.

In actual communication, listening is from 40 to account for 50% of the time. There is evidence that suggests that listening in class is 57% of teaching time. In the educational process is the main source of linguistic knowledge and an important means of speech practice in the classroom and in extracurricular time. These data highlight the need to account in the practice of teaching the main aspects of listening, the influence of conditions of this activity on the nature of perception and the methods of forming this skill. **Psychophysiological mechanisms of audition** – mechanisms of speech perception (reception) and in particular the mechanism anticipant or probable prediction of the semantic content – determines the structure of listening. Revealed that the structure of listening, as speaking, consists of three parts: motive-motivation, analytic-synthetic and the Executive. However, the role and relation of these parts specific. So, target the motivational aspect of listening is not only determined by the needs of the listener,

but is mediated by the activity of speaking the other party's communication. **The purpose of listening** there is a comprehension of heard speech messages. Analytic-synthetic aspect of the structure of listening comprehension is more extensive and complete than in speaking, and involves several stages of processing the speech signal heard. This part of activities is provided such operations internal design as the selection, comparison and the establishment internally of conceptual correspondences. She teams up with the Executive part, which determines and provides a decision on the basis of analysis and synthesis.

Speech signal as the object of sense perception is characterized by common semantic and acoustic plans. This probably explains the complexity of processing. The processes of accumulation and processing of semantic and acoustic information are constantly interacting, in some parts, they occur in parallel, some sequentially. Processing the speech signal is carried out simultaneously for all parameters, change assumptions (semantic) and their approval or denial is consistent. Speech material is grouped by meaning – is dissected, analyzed, linked and allocated in the result of semantic reference points for the understanding of perceived information. This process is implemented in combination with the mechanism of accumulation and consolidation of information. The highest form of semantic grouping is the process of encoding information in the interaction of thinking and memory.

The process of understanding perceived voice information can have both positive and negative. A positive result is the understanding of speech messages described in the response, appropriate action or altered mental status. The understanding of perceived information occurs when disclosed and established the relations of objects and phenomena of reality that are available in the audio text, that is, when the process of reflection ends with the result, adequate to the situation of communication. Misunderstanding as a negative result of the semantic perception can be expressed in the establishment of inadequate or incomplete connections and relationships, which are expressed / not expressed in the audio text (incomplete or lack of awareness).

Depth of understanding is correlated with **the levels of understanding**. Levels of understanding have an understanding on the value plan and plan make sense, or level of linguistic and understanding. The first is described as a literal and surface understanding of the values of the audio text on the basis of the linguistic facts and the values of individual linguistic units. The second level involves a deep understanding of the situational value of the audio text. Reaching this level takes place in the case of coincidence of the interpretation of linguistic values of the recipient with the original interpretation of this value by the author audio of the text.

Speech perception by ear is accompanied by **to overcome difficulties**, mainly caused by three factors: individual psychological characteristics of the listener, the conditions of perception and linguistic characteristics of the voice message. Difficulties greatly complicate the work of psychophysiological mechanisms of listening.

For focused development of psychophysiological mechanisms of listening need to know the nature of their operation. It is clear that in real communication mechanisms operate almost simultaneously. However, in methodological purposes we illustrate which parts of the process of listening provides each individual mechanism.

The process of listening begins with **speech perception**, during which the listener due to the mechanism of inner speech converts the sound (and if he's looking for a companion, and visual) imagery in articulation. How accurate is the "inner imitation" , and the future depends on understanding. But the correct sound to myself is possible only with well-formed pronunciation skills in the foreign said. Primary level listening should be developed in parallel with speaking and reading aloud, which promotes the establishment of strong relationships between articulation and auditory sensations (after all, who says, at the same time perceives the actual speech).

Inexperienced auditor foreign language it seems like a solid single stream. To comprehend all the message you want to isolate individual lexical and

grammatical units (phrases, phrase, phrase, words) and understand the meaning of each of them. This division deals *the mechanism of segmentation of the speech chain*.

One of the most important mechanisms for listening – *the mechanism of RAM* – holds in the mind of the listener perceived the words and phrases within the time, necessary for the comprehension of the phrase or the finished piece. The better-developed memory, the greater the amount of units of perception. If the information is perceived in large blocks, its processing takes less time, and the process of listening becomes successful.

A significant role in the process of listening plays *the mechanism anticipant* or *the probable prediction* which gives the opportunity for the beginning of words, phrases, sentences, whole utterances to predict its ending. Forecasting yields not only structural, formal, but also semantic side of speech. Anticipating the meaning of the utterance, the listener relies on factors such as situation of speech, context, features of one who is speaking the voice of experience, that is language and other factors.

However, the anticipation and identification can only be made on the basis of *mechanism of long-term memory*, thanks to which there is a mapping of speech signals from those stereotypes, which are stored in our minds. Depending on whether our long-term memory certain speech samples, the speech information is perceived as familiar or unfamiliar. Unlike other speech mechanisms long-term memory is not special training, and previous speech experience of the listener.

Novel role listening plays *the mechanism of reflection*, which performs the equivalent changes by transformation of verbal information in a shaped. He performs a compression of the phrases of individual fragments or the whole of the text by avoiding the details and leaving only the "clusters" make sense, frees up memory to receive new pieces of information.

Література:

1. Harmer J. The Practice of English Language Teaching / J. Harmer. – London: Longman, 2014. – 78 p.
2. Nunan D. Designing tasks for the communicative classroom / D. Nunan. – Cambridge: Cambridge University Press, 2011. – 123 p.
3. Stern H. H. Fundamental concepts of language teaching / H. H. Stern. – Oxford: Oxford University Press, 2011. – 98 p.6. Raymond Murphy English Grammar in Use - Cambridge University Press 1994 – 350 p.
4. Santiago Remacha Esteras Infotech English for computer users. Student's book - New York: Cambridge Univ. Press, 2006.-160 p.
5. <http://www.britishcouncil.org/professionals-podcast-english-listening-downloads-archive>
6. <http://www.cambridge.org/elt/infotech>

УДК 811.111

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ганніченко Т.А. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри іноземних мов МНАУ

Тішечкіна К.В. – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов МНАУ

У статті описані теоретичні підходи до навчання іноземних мов у процесі мовної освіти майбутніх аграріїв.

Ключові слова: *підхід до навчання, іноземна мова, компетенція, комунікація, комунікативна компетентність*

The article describes theoretical approaches to the teaching of foreign languages in the process of language education of future agrarians.

Keywords: *learning approach, foreign language, competence, communication, communicative competence*

Процес іншомовної освіти майбутніх аграріїв будується на основі теоретичних підходів: системного (Архангельський С.І., Беспалько В.П., Ільїна Т.А., Кустов Ю.О.), діяльнісного (Виготський Л.С., Гальперін П.Я., Гудзик І.Ф., Давидюк Л.В., Ельконін Д.В., Пентилюк М.І.), особистісно-орієнтованого (Алексюк А.М., Бондаревська О.В., Зязюн І.А., Семиченко В.А., Якиманська І.С.), контекстного (А.А.Вербицький, Тихомиров О.К., Панов Є.Н.), комунікативного (Бім І.Л., Гез М.І., Китайгородська Г.О., Пассов Є.І. та ін.), технологічного (Беспалько В.П., М.В. Кларін, Кузьміна Н.В., Назарова Т., Сластьонін В.О. та ін.).

Важливу теоретичну основу процесу навчання складає *системний підхід*. На думку В.П. Беспалька, його основою є положення про необхідність всебічного підходу до явищ, що досліджуються. Автор розглядає педагогічну систему як певну сукупність взаємозв'язаних засобів, методів і процесів, необхідних для створення організованого і цілеспрямованого навчання. Цей підхід забезпечує взаємодію всіх структурних компонентів моделі навчання. В процесі навчання іноземних мов системний підхід дозволяє розглядати професійно-орієнтоване навчання мови як педагогічну систему з властивими їй рисами, особливостями і закономірностями [1].

Засновником *діяльнісного підходу* у теорії навчання є Виготський Л.С. У основі його теорії лежать положення про те, що діяльність навчання необхідно розглядати як специфічну діяльність, в якій відбувається розвиток особистості через засвоєння і, таким чином, розвиток і засвоєння слід розуміти як єдиний процес [3]. Діяльнісний підхід до навчання мови на думку вітчизняних вчених „базується на мовленнєвій діяльності, враховує когнітивні(пізнавальні), емоційні, вольові здібності учня” (студента) [6]. Пентилюк М.І. вважає, що саме цей підхід забезпечує формування системи компетенцій, і, зокрема, комунікативної компетенції. Науковець включає до

діяльнісного підходу наступне: види мовленнєвої діяльності, що реалізуються в комунікативній мовленнєвій компетенції особистості; психічні і фізіологічні процеси мовлення, що відбуваються під час сприйняття чи продукування усного і писемного мовлення; текст є продуктом висловлювання в тій чи іншій формі; сферу спілкування (освітню, професійну, суспільну та особистісну); стратегію спілкування (мовленнєву поведінку в різних мовленнєвих ситуаціях); завдання як певні цілеспрямовані дії, які мовець розв'язує під час спілкування [6].

Отже, діяльнісний підхід у навчанні мов за професійним спрямуванням забезпечує формування комунікативної компетентності майбутнього спеціаліста. З ним тісно пов'язана концепція Зимньої І.О., яка вважає, що центром навчання є студент, його мотиви, цілі тощо. Студент є активним і головним учасником навчального процесу. Об'єктом навчання в цьому випадку виступає мовленнєва діяльність, представлена сукупністю мовних дій [4]. Це орієнтує не тільки на засвоєння знань, але і на способи засвоєння, зразки і способи мислення і діяльності, розвиток пізнавальних сил і творчого потенціалу особистості. Таким чином, у межах діяльнісного підходу можливо реально формувати особистість фахівця, здатного адаптуватися в нових умовах, схильного до самостійного надбання мовних знань і самореалізації у своїй професійній діяльності.

Діяльнісний підхід, визначаючи зміну характеру процесу і об'єкту навчання у викладанні мов, припускає і зміну основної схеми взаємодії викладача і студента. Замість широко поширеної схеми, де викладач – суб'єкт педагогічної дії і управління, а студент – об'єкт дії, має місце схема суб'єкт-суб'єктної, партнерської навчальної співпраці викладача і студента.

Особистісно-орієнтоване навчання передбачає визнання студента суб'єктом навчально-виховного процесу, носієм двох груп якостей – уміння навчатися та бажання вчитися, що можливе за умови, з одного боку, оволодіння продуктивними (загальнонавчальними) уміннями і навичками та розгорнутою рефлексією, а з іншого – сформованості позитивного емоційно-

ціннісного ставлення як до процесу діяльності, так і до її результату [5, с.10]. Головною характеристикою гуманістичної спрямованості особистісно-орієнтованого навчання мовам щодо його змісту, методів викладання, видів і способів педагогічної дії є його психотерапевтична основа, під якою слід розуміти „формування і розвиток принципово нових, психічно комфортних, ситуативно-адекватних, безпечних для самої людини і суспільства способів взаєморозуміння між людьми в професійній діяльності і в особистому житті” [7]. Отже, даний підхід передбачає врахування особистісних якостей студента, їх залучення у процес навчання, тим самим дозволяючи забезпечуючи умови для інтелектуально-ціннісного розвитку студента як вільної індивідуальності.

Одним із суттєвих підходів навчання мов за професійним спрямуванням є *контекстний підхід*, засновником якого є Вербицький А.А. Він зазначає: „навчання, в якому моделюється предметний та соціальний зміст майбутньої професійної діяльності спеціаліста, а засвоєння ним абстрактних знань як знакових систем накладено на канву цієї діяльності, ми називаємо знаково-контекстним, або спрощено контекстним навчанням” [2, с. 33]. Головною змістовною складовою контекстного навчання є проблемна ситуація, що створює умови для концентрації знань для вирішення поставленого питання. Контекстне навчання спирається на теорію діяльності і передбачає предметне і соціальне моделювання майбутньої професійної діяльності фахівця шляхом застосування активних методів навчання. Вербицький А.А. виокремлює три види діяльності студента: академічна навчальна діяльність (традиційна), квазіпрофесійна (ігрове навчання), навчально-професійна (виробнича практика) [2].

Найзначнішим підходом у навчанні іноземних мов є *комунікативний підхід*, тому що, на думку методистів, він є основним у навчанні мови. Сутність його полягає в тому, що процес навчання є моделлю процесу спілкування. Науковці визначають комунікативний підхід, як реалізацію способу спілкування, при якому здійснюється впорядкована, систематизуюча

і обопільно співвіднесена модель навчання мови як засобу навчання в умовах, змодельованих на навчальних заняттях мовленнєвої діяльності як частини екстралінгвістичної діяльності. Це визначення є найбільш уживаним серед мовознавців оскільки головною тенденцією процесу навчання мови зараз є комунікативність. І більшість підручників і навчальних посібників побудована на комунікативній основі. Федоренко Ю.П. зауважує, що комунікативної компетенції учні (студенти) набувають при вивченні мови за комунікативним методом, основу якого складає переорієнтація з форми на функцію, з лінгвістичної компетенції на комунікативну, з мовної правильності на спонтанність та автентичність, тобто природність комунікації [8]. Комунікативний підхід сприяє вирішенню завдань формування у майбутніх фахівців навичок спілкування та розвитку комунікативних здібностей. Отже, комунікативний підхід забезпечує систематичне оволодіння майбутніми спеціалістами як функціональним, так і структурним аспектами мови, спрямовує на засвоєння мови як засобу спілкування у різних видах мовленнєвої діяльності, тим самим сприяючи формуванню комунікативної компетентності майбутнього фахівця.

Важливим для навчання іноземних мов є також *технологічний підхід*. Технологічний підхід полягає у створенні певної системи навчання на зразок технологічного процесу. Технологічною стороною проектування діяльності викладача є послідовність технологічних процедур по проектуванню параметрів моделі навчального процесу, їх узгодження і оптимізація. Науковці зазначають, що його метою є конструювання навчального процесу, враховуючи задані вихідні настанови: соціальне замовлення, освітні орієнтири, цілі і зміст освіти. Аналіз літератури дає змогу визначити сутність цього підходу: проектування навчального процесу з можливістю застосування цього проекту на практиці; у виборі оптимальних форм, методів та засобів навчання; контроль і корекція результатів навчання [6].

Вищеописані підходи сприяють ефективності навчального процесу, оскільки дають можливість приділити увагу кожному студенту окремо і в той

же час працювати з усією групою одночасно. Кожен з цих підходів має за мету розвиток у здобувачів вищої освіти здатності до самостійного добування знань і вирішення проблем.

Література:

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии / В.П. Беспалько. – М.: Педагогика, 2016. – 192 с.
2. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: Методическое пособие. / А.А. Вербицкий . – М.: Высш. шк., 1991.– 207 с.
3. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Под ред. В.В. Давыдова. - М.: Педагогика-Пресс, 1996. - 536 с.
4. Зимняя И.А. Педагогическая мотивация / И.А.Зимняя. – М: Логос, 2006. – 480 с.
5. Кодлюк Я.П. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх педагогів як пріоритет модернізації вищої освіти України / Я.П.Кодлюк // Професійні компетенції та компетентності вчителя. (Матеріали регіонального науково-практичного семінару 28 – 29 листопада 2006 р). – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім.В.Гнатюка, 2006. – 188 с.
6. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах : [підручник для студентів філологічних факультетів університетів] / за ред. М.І.Пентиліук. – К.: Ленвіт., 2010. – 399 с.
7. Полат Е.С. Обучение в сотрудничестве / Е.С.Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 1. – С. 4 – 11.
8. Федоренко Ю.П. Комунікативна компетенція як найважливіший елемент успішного спілкування / Ю.Федоренко // Рідна школа. – 2002. – №1. – С.63-65.

УДК 37.037

ВАЛЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Гладир О. Є. – старша викладачка кафедри фізичного виховання МНАУ

Валеологія, як наука про здоров'я, з'явилася в кінці 70-х років ХХ століття, коли стало очевидним, що стрімка зміна навколишнього світу, і не в найкращу сторону, поставила під загрозу відповідність людини екосистемі, а звідси значне збільшення факторів ризику для здоров'я і життя людини.

Метою валеології є зміцнення, збереження і відновлення здоров'я, а методами досягнення мети – безперервне системне виховання здорової людини в сім'ї, дитячих установах, навчальних закладах. Велике значення валеологія надає самовихованню і оволодінню кожним індивідом профілактичними знаннями і прийомами. Головну роль в підвищенні рівня і якості здоров'я належить культурі, в тому числі фізичній культурі.

Фізична культура є першим і основним видом культури, яка формує людину. Вона тісно пов'язана з багатьма галузями людської діяльності, тому грає важливу роль у формуванні здорового покоління з властивими йому біологічними і соціальними функціями, сприяє фізичному і моральному розвитку особистості. Будучи вагомою складовою спільної культури суспільства, вона виконує ряд важливих соціальних функцій: оздоровлення, пізнання, виховання, творчість, спілкування, консолідацію, соціальну мобільність – в цьому і лежить особливість феномену фізичного виховання, що об'єднує соціальне і біологічне в людині.

Недооцінка ролі культури і освіти у формуванні здорового покоління істотно вплинула на зниження рівня здоров'я і тривалості життя населення країни. Тому, оволодіння ідеями валеології і методами і засобами фізичного виховання майбутніми фахівцями різних спеціальностей (професій) з

установкою на довге здорове життя не тільки для себе, але і з установкою на пропаганду фізичного і психічного здоров'я, профілактики здоров'я, профілактики хвороб, на оволодіння прийомами невідкладної долікарської медичної допомоги – є пріоритетним напрямком будь-якої системи освіти.

Немає необхідності повторювати статистичні викладки про стан здоров'я населення нашої країни – вони не втішні. Причин багато, але деякі слід зазначити: відсутність в суспільній свідомості пріоритету "здоров'я" і недолік рухової активності на кожному етапі розвитку людини (гіподинамія, гіпокінезія). Головними засобами в боротьбі із зазначеними недоліками є формування відповідної свідомості і впровадження засобів фізичної культури і спорту в повсякденне життя кожної людини. Період професійного становлення молодого людини повинен бути і періодом усвідомлення нею важливості здоров'я для професійної діяльності.

В даний час валеологічну освіту учнівської молоді дають вузівські кафедри фізичного виховання. Це обумовлено програмою дисципліни "Фізичне виховання". Навчальна дисципліна "Фізичне виховання" спрямована на вирішення виховних, освітніх, розвиваючих і оздоровчих завдань, зокрема: знання науково-біологічних і практичних основ фізичної культури і здорового способу життя; формування мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, установки на здоровий стиль життя, фізичне самовдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом; оволодіння системою практичних умінь і навичок, що забезпечують збереження і зміцнення здоров'я, психічне благополуччя, розвиток і вдосконалення психофізичних здібностей, якостей і властивостей особистості.

Майбутнє НТП та й збереження цивілізації, все більше і більше залежатимуть від здоров'я людини. Ніякі ліки не можуть замінити надскупчення структурно-енергетичних потенціалів, що виникають при руховій активності. У той же час все більш гострою проблемою людей стає дефіцит рухової активності. У зв'язку з цим, заняття фізичними вправами

повинні стати невід'ємною складовою частиною режиму дня і супроводжувати людину протягом усього його життя.

Однак, рухова активність не відображає всієї сукупності факторів всебічного розвитку людини, яка гармонійно поєднує в собі і духовні, і моральні якості і прагнення до фізичної досконалості, в тому числі і до тілесної культури.

Це є метою науки про фізичну культуру, фізичне виховання – теорія фізичного виховання.

Теорія фізичного виховання і валеологія, хоча різними засобами і методами, у своїй головній основі спрямовані на оздоровлення, фізичний розвиток і виховання людини.

В систему загальнолюдських культурних цінностей входять високий рівень здоров'я і фізичної підготовленості людей, які багато в чому визначають можливості освоєння всіх інших цінностей. Вони служать як би основою, без якої сам процес освоєння культурних цінностей малоефективний. А фізична культура і спорт при правильному їх використанні служать найважливішою, якщо не єдиною, умовою для зміцнення здоров'я людей і досягнення ними фізичної досконалості.

Головне джерело розвитку і зміцнення ресурсів здоров'я людини полягає в систематичній активності протягом усього життя, а не медицина, яка, як сказав академік Н.М. Амосов: «...чудово лікує багато хвороб, але не здатна зробити людину здоровою». Щоб стати здоровим, необхідно докласти власні зусилля, постійні й значні, які нічим замінити.

У процесі фізичної активності організм при виконанні рухів «включається» як жива система – від клітини до кори головного мозку, при цьому розгортаються фізіологічні та біохімічні процеси забезпечення енергетики руху.

Виконання фізичного навантаження, збільшуючи кровообіг, призводить до зміцнення серцевого м'яза і зростанню ударного і хвилинного обсягу серця. Збільшується ємність легенів – легенева вентиляція. В

результаті підвищуються функціональні резерви серцево-судинної і дихальної систем, що в свою чергу призводить до росту працездатності. Підвищення працездатності скелетних м'язів і серцевого м'яза супроводжується збільшенням функціональних можливостей апарату крово- і лімфообігу в м'язах, у всіх його ланках: артеріях, артеріолах, капілярах, венулах, венах і лімфатичних судинах. Збільшується кількість функціонуючих капілярів на одиницю м'язової маси. Підвищення функціональних резервів судинного апарату серцевого м'яза сприяє профілактиці ішемічної хвороби серця (ішемія- недостатність кровопостачання) з її грізним ускладненням – інфарктом міокарда.

Поліпшення функціонального стану артеріол, що впливають на артеріальний тиск, сприяє профілактиці гіпертонії – однієї з найбільш важких і поширених хвороб.

Фізичне тренування також створює позитивний емоційний фон, покращує настрій. Стимулюються підкіркові утворення, які підвищують працездатність кори головного мозку, збільшуючи продуктивність розумової роботи. Відзначено позитивний вплив систематичних занять фізичними вправами і на якості характеру: цілеспрямованість, витримку, дисциплінованість, ініціативність та ін. Фізичні вправи впливають на обмін речовин – знижують вміст холестерину в крові і тим самим можливість його відкладення на внутрішні стінки артерій (атеросклероз), підвищують утилізацію глюкози, в результаті чого знижується потреба в інсуліні, а це сприяє профілактиці важких захворювань – діабету, ожиріння.

Збільшення енергетичних витрат, обумовлене фізичним навантаженням, зменшує утворення жирової маси тіла. Ожиріння сприяє розвитку атеросклерозу, гіпертонічної хвороби, раку, прискорює процес старіння.

Фізичні вправи сприятливо впливають і на імунну систему, яка здійснює захист організму від інфекційних та багатьох інших захворювань,

особливо при заняттях на свіжому повітрі, коли дія фізичних вправ поєднується з загартовуванням.

В кінцевому рахунку фізична активність повинна стати необхідною складовою частиною способу життя кожної людини, що дуже важливо зараз, як для окремої особистості, так і для суспільства в цілому.

Література:

1. Бальсевич В. К. Физическая активность человека / В. К. Бальсевич, В. А. Запорожанов. – К.: Здоров'я, 2008. – 224 с.
2. Апанасенко Г. Л. Проблемы управления здоровьем человека / Г. Л. Апанасенко // Наука в анатомическом спорте. – 2007. – Спец. выпуск. – С. 56-60.
3. Пирогова Е. А. Влияния упражнений на работоспособность и здоровье человека / Е. А. Пирогова, Л. Я. Иващенко, Н. М. Странко. – К. : Здоров'я, 2006. – 152 с.
4. Симаков А.Ф. Рецепты для здоров'я / А.Ф. Симаков. – М.: Физкультура и здоровье, 2006. – С. 5-9.

УДК 811.111

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ВМІННЯ АУДІЮВАННЯ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Глумакова О. І. – викладачка кафедри іноземних мов МНАУ

The article deals with the problem of usage the modern technologies in the process of teaching listening comprehension skills of non-philological specialties students. The actuality and effectiveness of using the modern technologies in the

process of teaching listening comprehension skills, as the kind of speech activity, have been considered here.

Key words: *listening comprehension skills, difficulties, modern technologies, multimedia, students of non-philological specialties, methodical tasks, authentic text, pedagogical experiment*

Сучасна система освіти ставить перед собою нові завдання, що стосуються дослідження нових шляхів розвитку освіти, і тому сучасність пред'являє усе більш високі вимоги до навчання. Іноземна мова не є винятком, адже якісна мовна підготовка студентів вже неможлива без сучасних засобів навчання. Важливим засобом формування комунікативних вмінь студентів на заняттях з іноземної мови є аудіювання. Останнім часом увага до аудіювання значно зросла, адже це є найскладнішим для навчання, видом мовленнєвої діяльності, з огляду на те, що слід уміти розуміти повно і глибоко мовлення різного темпу, різного інтонаційного оформлення і різного рівня правильності. Особливо, це важливо для студентів нефілологічних спеціальностей, які не мають спеціальної філологічної підготовки, але потребують розуміння іноземної мови як професійного так і повсякденного спілкування. Недооцінка аудіювання може у край негативно позначитися на мовній підготовці студентів.

Аудіювання є найскладнішим для навчання видом мовленнєвої діяльності, а у навчальному процесі, воно є основним джерелом мовних знань і важливим засобом мовленнєвої практики. Робота з науковою літературою показує, що важливими умовами розвитку аудитивних вмінь є врахування сучасних уявлень про психофізіологічні механізми аудіювання (довготривалої і короткотривалої пам'яті, внутрішнього промовляння, сегментації мовленнєвого потоку, ідентифікації понять, вірогідного прогнозування, селекціонування звукового сигналу, адаптації, осмислення), взаємозв'язок мислення і мовлення. [4, 132] Слід зазначити, що сучасні технології дійсно можуть допомогти вирішенню цієї проблеми, враховуючи

деякі особливості: труднощі аудіювання, засоби новітніх технологій, які можуть використовуватися у навчанні іноземної мови та ефективність їх використання, рівень сформованості вміння аудіювання у студентів.

Інноваційні технології являються одним з прогресуючих видів навчального процесу, і тому можливості сучасного заняття й системи освіти значно розширюються завдяки їх використанню. Велика кількість методистів вважає, що ключем до оволодіння іноземною мовою є актуальне використання іноземної мови, що здійснюється за допомогою живого спілкування через мережу Інтернет. [1, 12] За допомогою мережі Інтернет можна створити справжнє мовне середовище й поставити завдання формування потреби у навчанні іноземної мови на основі інтенсивного спілкування з носіями мови, роботою з автентичною літературою самого різного жанру, аудіювання оригінальних текстів, записаних носіями мови. У процесі навчання аудіювання дуже важливо співвідносити сприйняту на слух інформацію з конкретною ситуацією, з зоровим сприйняттям ситуації. І практика показує, що вміння аудіювання студентів значною мірою залежать від різних опор та допоміжних засобів, які використовує викладач на занятті.

Відтак, використання новітніх технологій при навчанні вмінню аудіювання має на меті: 1) підвищити мотивацію до цього виду мовленнєвої діяльності; 2) розвиток мовленнєвої компетенції: вміння розуміти автентичні іншомовні тексти, а також вміння передавати інформацію у зв'язних аргументованих висловленнях; 3) збільшення обсягу лінгвістичних знань; 4) розширення обсягу знань про соціокультурну специфіку країни, мова якої, вивчається. [3,2]

У ході дослідження ми провели педагогічний експеримент з комплексним використанням новітніх технологій у поєднанні з розробленими дидактичними матеріалами та завданнями, що розроблені та використані відповідно методиці, враховуючи труднощі навчання вміння аудіювання та ступенем сформованості вміння аудіювання студентів, згідно з певними критеріями, що довело ефективність використання новітніх

технологій при навчанні вміння аудіювання. Слід сказати, що візуальна опора важлива не тільки для значеннєвого розуміння, але й для наступної передачі змісту. Вона розвантажує пам'ять, сприяє сегментуванню мовного потоку, поліпшує точність і повноту розуміння, оскільки "пропускна здатність" слухового аналізатора в багато разів менше зорового. Відтак, вивчення й аналіз методичної, психологічної та педагогічної літератури, осмислення сучасних підходів до навчання аудіювання, результати діагностико-констатувального зрізу підтвердили актуальність досліджуваної проблеми.

Література:

1. Бакаєва Г. Є. Борисенко О. А. «Програма з англійської мови для професійного спілкування», - Київ «Е. Ленвіт» - 2005 – с. 12-16
2. Назаренко К. «Інноваційний підхід до викладання іноземних мов у контексті євроінтеграції України» - Рідна школа: Науково-педагогічний журнал – 2008 - №11 – с.26-28
3. Потужня Н. М. «Англійська мова та література: Використання новітніх інформаційних технологій при навчанні англійської мови» - «Основа» - 2003 – №11 – ст. 1-2
4. Щукин А. Н. «Обучение иностранным языкам. Теория и практика»: Учебное пособие для преподавателей и студентов. – М: Филоматис – 2004 – с.126-140

УДК 811.111

ЩО ТАКЕ IQ, EQ ТА VQ І ЯК ЦЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ У НАВЧАННІ?

Ігнатенко Ж.В. – викладачка кафедри іноземних мов МНАУ

The basic ideas of the article is that emotions and intelligence are usually very important in psychology of a human, in reality they are interconnected, intertwined and very often interact closely. And the success of this interaction directly depends on the success of a young man in many areas of his/her life and activity. Another not less important characteristic of a person is vitality quotient which makes a great impact for a human.

Keywords: *emotional intelligence (EQ), mental intelligence (IQ), vitality quotient (VQ)*

Розглянемо докладніше ці поняття IQ, EQ, VQ і що вони означають, щоб визначити позитивні і негативні наслідки складної поведінки людини, і студентської молоді зокрема, для більшого розуміння ситуації і удосконалення своїх методів роботи з ними у процесі навчання іноземним мовам.

Коефіцієнт інтелекту (англ. IQ - intelligence quotient) - кількісна оцінка рівня інтелекту людини (коефіцієнт розумового розвитку): рівень інтелекту щодо рівня інтелекту середньостатистичної людини (такого ж або середнього віку); в більш вузькому сенсі - відношення так званого розумового віку до істинного хронологічним віком даної особи (індивіда). IQ визначається за допомогою спеціальних тестів (таких як тест Айзенка). Коефіцієнт інтелекту є спробою оцінки чинника загального інтелекту людини.

Поняття коефіцієнта інтелекту ввів німецький вчений Вільгельм Штерн в 1912 році. Він звернув увагу на серйозні недоліки розумового віку як показника в шкалах Біне. Штерн запропонував використовувати в ролі показника інтелекту частку від ділення розумового віку на хронологічний. IQ вперше був використаний в шкалі інтелекту Стенфорд - Біне в 1916 році. IQ в значній мірі є спадковим показником.

Люди, у яких показник IQ перевищує 140, диспонують відмінними творчими даними і рухають науку і знання вперед. Це генії своєї епохи, які розробляють нові теорії і створюють нові винаходи. Ця група становить

приблизно 0,2% населення. З відомих особистостей такий показник мають Білл Гейтс і Стівен Хоукінг.

Дослідження серед жителів США показали наявність статистично значного розриву між середньою величиною IQ різних етнічних груп населення. Так, згідно з *The Bell Curve* (1994), середній IQ афроамериканців - 85, латиноамериканців - 89, білих (європейського походження) - 103, азіатів (китайського, японського та корейського походження) - 106, євреїв - 113.

У 2012 році британські вчені прийшли до висновку про те, що інтелект людини складається з кількох компонентів і не зводиться до одного показника. У кінці XX століття з'явилися поняття емоційного (соціального) інтелекту (EI; англ. *emotional intelligence*) та коефіцієнт життєвої енергії (*vitality quotient, VQ*). Ці показники дуже цікаві для розгляду, тому що вони являються визначальними у навчанні студента і його самоорганізації, змотивованості і здатності добувати знання.

Емоційний інтелект (EI; англ. *Emotional intelligence, EI*) - сума навичок і здібностей людини розпізнавати емоції, розуміти наміри, мотивацію і бажання інших людей і свої власні, а також здатність керувати своїми емоціями та емоціями інших людей з метою вирішення практичних задач. Цей показник відноситься до гнучких навичок. Вони є комплексом неспеціалізованих, важливих для кар'єри надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і є наскрізними, тобто не пов'язані з конкретною предметною областю.

Поняття емоційного (соціального) інтелекту з'явилося як реакція на часту нездатність традиційних тестів інтелекту передбачити успішність людини в кар'єрі і в житті. Цьому було знайдено пояснення, яке складалося в тому, що успішні люди здатні до ефективної взаємодії з іншими людьми, заснованому на емоційних зв'язках, і до ефективного управління своїми власними емоціями, в той час як прийняте поняття інтелекту не включало ці аспекти, і тести інтелекту не оцінювали ці здібності.

За менш наукового визначення С. Дж. Стейна і Говарда Бука, емоційний інтелект, на відміну від звичного всім поняття інтелекту, «є здатністю правильно тлумачити обстановку і надавати на неї вплив, інтуїтивно вловлювати те, чого хочуть і чого потребують інші люди, знати їх сильні і слабкі сторони, не піддаватися стресу і бути привабливим».

У 1995 році науковий журналіст Деніел Гоулман (Daniel Goleman) опублікував науково-популярну книгу «Emotional Intelligence», в якій описав історію розвитку теорії емоційного інтелекту, дав огляд сучасних наукових уявлень про емоційний інтелект і навіть представив власну модель емоційного інтелекту, що отримала згодом назву змішаної моделі.

Змішана модель передбачає, що емоційний інтелект складається з 5 компонентів:

Самопізнання - здатність ідентифікувати свої емоції, свою мотивацію при прийнятті рішень, дізнаватися свої слабкі і сильні сторони, визначати свої цілі і життєві цінності.

Саморегуляція - здатність контролювати свої емоції, стримувати імпульси.

Мотивація - здатність прагнути до досягнення мети заради факту її досягнення.

Емпатія - здатність враховувати почуття інших людей при прийнятті рішень, а також здатність співпереживати іншим людям.

Соціальні навички - здатність вибудовувати відносини з людьми, маніпулювати людьми, підштовхувати їх в бажаному напрямку.

Три тести-опитувальника було створено на основі моделі Гоулман. Модель соціального і емоційного інтелекту (ESI) Рувена Бар-Она була представлена в 1996 році на зборах американської асоціації психологів в Торонто (Канада). Модель складається з 15 здібностей: асертивність, емпатія, соціальна відповідальність, міжособистісні відносини, стресостійкість, контролювання імпульсів, оцінка дійсності, гнучкість, рішення проблем, самоактуалізація, оптимізм, щастя / благополуччя

Раніше вважалося, що успіх залежить від високого IQ: вміння міркувати, аналізувати, розраховувати. Зараз в концепції нейролідерства акценти змістилися. Важливіше IQ стає емоційний інтелект (EI) - наскільки ми здатні розуміти і контролювати свої емоції.

Але також важливий **VQ (vitality quotient)** або **коефіцієнт життєвої енергії**. Він означає здатність керівників заряджати енергією себе і оточуючих. VQ буде впливати і на емоційний інтелект, і на IQ. Схематично це виглядає так: $IQ \rightarrow EI \rightarrow VQ$

Поняття VQ ввів французький психолог П'єр Касс. Він стверджує, що найголовніша якість лідера - це його кількість енергії. Для того, щоб за людиною йшли, у нього має бути досить енергії. Але це дуже абстрактно.

Дослідження останніх років доводять, що EQ - один з ключових факторів успіху. Добре розвинений емоційний інтелект дозволяє добиратися до вершин бізнесу, менеджменту та політики.

Однак, автор статті в журналі Forbes П'єр Касс звертає увагу на ще один важливий фактор успіху - VQ (vitality quotient), коефіцієнт життєвої енергії, тобто, здатність заряджати енергією оточуючих. Він вважає, що для успішного лідерства саме VQ має вирішальне значення. І все ж важливо різнобічний розвиток, бо наявність енергії при нестачі розуму може мати небажані наслідки.

VQ (vitality quotient) - коефіцієнт життєвої енергії, який можна застосовувати як до окремої людини, так і до організації. Лідери, нездатні контролювати і поповнювати рівень свого VQ відповідно до обставин, вони не зможуть досягти високих результатів. Якщо лідер не може наповнити життям себе сам, він не дасть необхідної мотивації своїй команді. Він просто фізично не зможе це зробити. Втоmlений керівник запустить процес професійного вигорання своїх співробітників, тому що не зможе дати/віддати підтримку саме тоді, коли вона буде вкрай необхідна, позбавивши інтересу до досягнення результату. Яскравим представником маючим високий показник VQ є Наполеон Бонапарт.

Рівні енергії людини

0% - це кома. Енергії немає, але людина жива. Практично нічого не працює, але мозок ще не вмер.

5% - може ковтати і перетравлювати.

35% - людина починає розуміти час (встигаю/не встигаю). При змінах впадає в паніку. Якщо відчуває, що щось йде не так, починається паніка. У цьому стані на будь-яка зміна, добре чи погане, слідке реакція заперечення (немає). У знайомих умовах впевнений в собі і вмє заряджатися від результатів. Отримує фізичне задоволення від того, що щось зробив. В системі, де відбувається багато змін і людям потрібно на них реагувати, 35% енергії - це мало. У світі це середня кількість енергії у людей (наприклад, офісні працівники).

80% -100% - це світова популярність. Наприклад, правитель країни. Неможливо зараз точно визначити, 80% або 100% енергії присутньо в людині. Тому, що людину з енергією 100% будуть пам'ятати кілька сотень років. Візьмемо Ілона Маска: його ідея виходить за межі планети. Якщо ми будемо його пам'ятати через 200-300 років, тоді це 100%. Якщо не будемо, тоді 80-90%.

Зрозумівши себе і стимулюючи багатостороннє мислення, молода людина можете розвинути свої здібності і розкрити свій потенціал. Вчителі і викладачі ВУЗів мають велику відповідальність перед сучасним суспільством за розвиток і навчання молоді на своїх робочих місцях. Маючи педагогічну освіти, ми повинні допомогти студентам знайти себе і удосконалювати свої навички, використовувати різні методи навчання і заохочення для сучасної молоді у ефективному її розвитку і придбані кваліфікації.

Література:

1. ВикипедиЯ. Електронний ресурс:
https://ru.wikipedia.org/wiki/Коэффициент_интеллекта

2. Стивен Дж. Стейн. Преимущества EQ. — М.: Баланс Бизнес Букс, 2005. — С. 384. — [ISBN 978-966-415-016-0](https://doi.org/10.1016/j.jbs.2005.08.001).
3. ВикипедиЯ. Електронний ресурс:
https://ru.wikipedia.org/wiki/Эмоциональный_интеллект
4. Анна Обухова лекції о том, как разные уровни энергии влияют на эффективность команд. Електронний ресурс: <https://l-a-b-a.com/blog/890-intellekt-ili-uroven-ehnergii-что-важнее> LABA освітня платформа
5. Анна Нестерчук Нельзя поделиться тем, чего нет: чем важен VQ в рекрутинге CEO. ЛІГА БІЗНЕС. Електронний ресурс:
<https://biz.liga.net/hr/all/opinion/nelzya-podelitsya-tem-chego-net-chem-vajen-vq-v-rekrutinge-ceo>
6. Андреева И. Н., Концептуальное поле понятия "эмоциональный интеллект" // Вопросы психологии. 2009. - № 4.

УДК 811.111: 378.147

АКТИВІЗАЦІЯ ГРУПОВОЇ НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СТУДЕНТСЬКИХ ГУРТКАХ

Марковська А. В. – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов МНАУ

Стаття присвячена проблемам дослідження групової науково-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти у студентських гуртках. Розкриті основні завдання роботи студентського гуртка (на прикладі студентського гуртка «ЛІНГВАКЛУБ» на кафедрі іноземних мов МНАУ). Досліджується питання активізації творчого науково-дослідного мислення здобувачів вищої освіти у студентських гуртках.

Ключові слова: активізація, групова науково-пізнавальна діяльність,

студентський гурток, творче науково-дослідне мислення здобувачів вищої освіти.

The article is devoted to research of group scientific and cognitive activity of higher education students in student club. The basic tasks of student club work (on the example of student union "LINGUA CLUB" at the department of foreign languages of MNAU) are revealed. The issue of creative research thinking activation of higher education students in student clubs is explored.

Keywords: *activation, group scientific-cognitive activity, student club (union), creative research thinking of higher education applicants*

У «Сучасному словнику з педагогіки» навчання визначене як «цілеспрямований педагогічний процес організації й стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності учнів з оволодіння науковими знаннями, вміннями й навичками, розвитку творчих здібностей, світогляду, морально-етичних поглядів і переконань» [3, с. 509]. На нашу думку, необхідно організувати роботу здобувачів вищої освіти в різних студентських гуртках для розвитку їх активної науково-пізнавальної діяльності. У гуртках, зазвичай, здійснюється групова наукова діяльність здобувачів вищої освіти. Груповою науково-дослідницькою роботою здобувачів вищих навчальних закладів є сукупність самостійних і групових навчально-пізнавальних і творчо-дослідницьких дій, спрямованих на реалізацію групових науково-дослідницьких проектів, що здійснюються на рівні проблемних гуртків і груп, сумісної разом з викладачами науково-дослідної роботи кафедр [1, с. 204]. У будь-якому разі дослідницька діяльність передбачає високу здатність здобувачів вищої освіти до творчого науково-дослідного мислення. Ця здатність проявляється в тому, щоб, спираючись на сучасний рівень знань у природничих і суспільних науках, здобувати нові наукові знання й упроваджувати їх у практику роботи підприємств різних форм власності [1, с. 203].

Загальновідомим є той факт, що вищі навчальні заклади мають можливість створювати колективні форми різних підрозділів та формувати різні гуртки для виконання тієї або іншої дослідницької науково-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Зміст роботи в гуртках та форми підведення її підсумків в кожному вузі мають свої особливості. Для більшості гуртків у вузах характерне написання рефератів та доповідей, їх активне обговорення, винесення кращих доповідей на студентські вузівські та міжвузівські конференції, висування на студентські конкурси. Саме на засіданні гуртка обговорюються наукові доповіді, часто вперше в житті написані студентами. На обговорення членами гуртка виносяться не лише студентські наукові доповіді, а й доповіді, написані під керівництвом вчених групою студентів або індивідуально. Разом з тим, гурток ще не вичерпав всіх можливостей залучення студентів до науково-дослідної роботи. На гуртку студенти можуть зустрічатись з провідними вченими, досвідченими практичними працівниками, аспірантами і обговорювати оголошену тему, проводити дискусію з питань, які їх цікавлять [2].

Студентський гурток «Лінгваклуб» було засновано в Миколаївському національному аграрному університеті у вересні 2000 року на кафедрі іноземних мов. Проведення засідань студентського гуртка «Лінгваклубу» сприяє підвищенню рівня володіння іноземною мовою у здобувачів для вдосконалення їх знань з іноземної мови а також розвиває у здобувачів комунікативні навички спілкування. Розклад занять «Лінгваклубу» затверджується кожен рік, проводиться два заняття на місяць на протязі всього навчального року.

Основні напрямки роботи «Лінгваклубу»: проведення засідань згідно з планом роботи на рік; організація зустрічей з носіями мов; проведення дидактичних ігор на засіданнях; організація вечорів відпочинку та святкових концертів; листування та спілкування он-лайн зі студентами з Європейських країн, Великої Британії, США; робота з навчання основ технічного та

наукового перекладу для студентів; перегляд англомовного та німецькомовного художнього та наукового кіно; пошук та обмін інформацією, що сприяє роботі у системі Інтернет іноземною мовою для проведення наукових досліджень.

Сучасні аудіо, відео, друковані та мультимедійні навчальні матеріали з іноземних мов надають можливість підтримувати та удосконалювати рівень знань з англійської та німецької мови здобувачам вищої освіти на засіданнях студентського гуртка.

Однією з головних задач проведення занять у «Лінгваклубі» ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами етики і естетики, культури і традицій, які існують в іноземних країнах та психологічна підготовка до перебування за кордоном.

До участі у роботі «Лінгваклубу» на кафедрі іноземних мов запрошуються здобувачі всіх спеціальностей та курсів, які володіють іноземною мовою (англійською, німецькою) на початковому, середньому або вищому рівні. Спілкування в «Лінгваклубі» та засідання за різними темами відбуваються іноземною мовою. На заняттях також проводяться ділові ігри на іноземній мові з моделюванням конкретних ситуацій (роботи на фермі, відвідування магазинів, ресторанів, кафе тощо).

Література:

1. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. – Сімферополь : Дайфі, 2011. – 270 с.
2. Основи наукових досліджень / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://politics.ellib.org.ua/pages-4558.html>
3. Современный словарь по педагогике / сост. Е. С. Рапацевич. – Минск: Современное слово, 2001.– 940 с.

УДК 371.315:811.111

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ І ПРИЙОМІВ
НАВЧАННЯ В ІНШОМОВНУ ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ
ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ**

Матвєєва К.С. – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри іноземних мов МНАУ

У статті встановлено потребу впровадження інноваційних методів і прийомів навчання в іншомовну підготовку фахівців економічного профілю. Окреслено мету їх впровадження та визначено комплекс інноваційних методів та прийомів, що забезпечать позитивні зміни у системі професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю засобами іноземної мови.

Описано застосування таких методів і прийомів як метод проблемного навчання, метод проектів, дискусії, рольові ігри, моделювання ситуацій професійної діяльності, тренінги. Поетапно розглянуто особливості їх впровадження у навчальний процес, а також визначено доцільність їх застосування.

***Ключові слова:** інноваційні методи та прийоми навчання; іншомовна професійно-орієнтована комунікація; міжнародна професійна діяльність; підготовка фахівців економічного профілю засобами іноземної мови.*

Державна політика України спрямована на міжнародну економічну інтеграцію, що зумовлює потребу у першокласних спеціалістах, які зможуть успішно працювати в полікультурному просторі. Нагальна потреба зміни підготовки фахівців економічного профілю знайшла відображення у Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Законі України «Про вищу освіту», Концепції розвитку економічної освіти, де

міжнародна професійна діяльність визначається як провідна. Проте практика переконує, що традиційні підходи до економічної освіти очікуваних результатів у забезпеченні неперервності економічної освіти на основі інтеграційних процесів у системі «Освіта – наука – виробництво» та в системі зв'язків міжнародної співпраці не дають. Саме тому система економічної підготовки фахівців потребує нового осмислення та оптимізації.

Проаналізувавши зміст та засоби реалізації підготовки майбутніх фахівців економічного профілю до міжнародної професійної діяльності (далі МПД) засобами англійської мови, ми дійшли висновку, що сучасна професійна підготовка не може бути реалізована в повній мірі. Саме це спричинило необхідність впровадження інноваційних методів і прийомів навчання у підготовку майбутніх фахівців економічного профілю до ведення МПД засобами іноземної мови.

Відповідно до типових ситуацій професійної діяльності (Брігер Н., 1997, с. 41-42), ми вважали за необхідно впровадити в процес вивчення іноземних мов такі інноваційні методи та прийоми навчання як:

- дискусії та обговорення теоретичних та практичних питань пов'язаних з міжнародною професійною діяльністю та комунікацією майбутніх фахівців економічного профілю;

- змодельовані ситуації професійної діяльності та рольові ігри направлені на формування вмінь та навичок іншомовного спілкування в контексті максимально наближеному до реальних професійних умов;

- презентації, як окремий вид роботи, так і в складі проектного дослідження;

- робота над вирішенням проблемних завдань та кейсів, типових для професійної діяльності економіста;

- участь у проектах, майстер-класах, воркшопах, тренінгах, конференціях з питань ведення МПД засобами іноземної мови.

Організація сучасного процесу підготовки фахівців у ВНЗ передбачає інтенсивне застосування освітніх ресурсів мережі Інтернет (Вишнеvsька К.

Г., 2011, с. 65). Тому в якості методу самоконтролю на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням використовуються онлайн тести (наприклад, з сайту http://www.better_english.com/vocabulary/businessexpressions1.htm) з метою перевірки засвоєння іншомовної економічної лексики майбутніми фахівцями економічного профілю.

Велика кількість завдань орієнтована на використання Інтернету не лише для пошуку інформації, а й для роботи над удосконаленням іншомовної підготовки до міжнародної професійної діяльності.

З метою активізації навчальної мотивації, формування умінь та навичок іншомовної професійно-орієнтованої комунікації було впроваджено авторську розробку – вправу «Quote of the Day» суть якої полягає у тому, що на практичні заняття студенти готують іншомовні прислів'я, цитати видатних осіб щодо ведення міжнародного бізнесу, управління компанією, які могли також носити гумористичний характер. Після їх презентації відбувається колективне обговорення, студенти обмінюються думками, виражаючи власне ставлення до поставленої проблеми. Крім того, це завдання сприяє подоланню мовного бар'єру на початку заняття під час переходу з рідної мови на англійську.

Широкого впровадження набули проблемні, інтерактивні методи організації позааудиторної роботи студентів.

З метою підвищення інтересу до вивчення основ ведення МПД засобами іноземної мови було розроблено завдання «Cross Culture Minute» в основу якого покладено метод проектів і метод корпоративного навчання.

Впровадження інноваційних методів передбачає широке використання проектних методів. Одним із ефективних методів підготовки, який використовується для формування інтегрованих компонентів готовності до ведення МПД під час вивчення як фахових, так і мовних дисциплін є метод Боно (Джонсон К., 2008, с. 208-209). Це своєрідна рольова гра в якій студенти розглядали певну проблему з різних точок зору та аспектів у залежності від того, який капелюх вони одягали.

У методі шести капелюхів, мислення ділиться на шість різних режимів, кожен з яких представлений капелюхами у певному кольорі (наприклад, чорний капелюх – оцінка, критика; зелений капелюх – нові ідеї, пропозиції; синій – аналіз і планування).

Викладач ставить перед студентами певну проблему, яку необхідно вирішити. Студенти сідають у коло та «одягають» ролі, на які вказують капелюхи-мислення, що дозволяє їм розширити бачення проблеми, поглянути на неї з усіх боків, а також навчає їх приймати іншу точку зору та досягати консенсусу.

Одним із найдієвіших сучасних методів можна назвати відео метод (Еліс Р., 2003, с. 154-157). На заняттях з іноземної мови студентам запропоновано опрацювати серію навчального відео матеріалу «П'ятдесят бізнес уроків» від топ менеджерів Америки, які розповідають про секрети успішної професійної діяльності. Цей матеріал слугує опорою для проведення дискусій та рефлексії студентів, а також як додатковий прийом з формування готовності майбутніх фахівців економічного профілю до ведення МПД засобами іноземної мови.

Впровадження вищеописаних змін до навчального процесу як аудиторно, так і позааудиторно, а саме: інтенсивного використання методів активізації навчально-пізнавальної та іншомовної мовленнєвої діяльності, моделювання ситуацій професійної діяльності засобами іноземної мови, воркшопів, тренінгів, організація та проведення студентський наукових конференцій – все це дозволило внести якісні зміни у підготовку майбутніх фахівців економічного профілю до МПД.

Це дає можливість студентам перевірити набуті знання на практиці, здобути власний професійний досвід, що і є головним завданням підготовки майбутніх фахівців економічного профілю до ведення МПД засобами іноземної мови.

Література:

1. Бахов І. С. Особливості та принципи міжкультурного спілкування студентів в процесі навчання іноземних мов / І. С. Бахов // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. Педагогічні науки. — № 7 (242). — Ч. І. — Луганськ, 2017. — С. 222 — 230.
2. Вишне夫ська К. Г. Педагогічні умови професійно орієнтованого навчання іноземних мов майбутніх фахівців економічного профілю: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Вишне夫ська Кіра Георгіївна. — Кривий Ріг, 2018. — 248 с.
3. Караєва Т. В. Принципи розробки навчальних проєктів студентами економічних спеціальностей / Т. В. Караєва // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. — Вип. 62. — Чернігів, 2019. — С. 54—59.
4. Brieger N. The York Associates Teaching Business English Handbook / Nick Brieger. — England : York Associates Publications, 1997. — 237 p.
5. Dudley-Evans T. Developments in English for Specific Purposes: A Multi-Disciplinary Approach / T. Dudley-Evans, M. J. St John. — Cambridge : CUP, 1998. — 301 p.
6. Ellis R. Task-Based Language Learning and Teaching : [monogr.] / Rod Ellis. — OUP, 2003. — 398 p. — (Oxford Applied Linguistics).
7. Johnson K. An Introduction to Foreign Language Learning and Teaching / Keith Johnson. — 2nd ed. — Longman, 2008. — 392 p.
8. Frenco Evan. How to Teach Business English / Evan Frenco. — Macmillan Business English Skills, 2011. — 196 p.

УДК 7.092

**СТВОРЕННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА
ЯК**

ФАКТОРА ЗАЛУЧЕННЯ ДО СПОРТИВНОГО СТИЛЮ ЖИТТЯ

*Медведєва Л.М. – старша викладачка кафедри фізичного виховання
МНАУ*

Здоров'я – це гармонійна єдність фізичних, психічних і професійних функцій людини, що сприяє оптимальній реалізації її можливостей у різних видах трудового і суспільного життя. Абсолютно чітко вимальовується і кореляційний взаємозв'язок між станом здоров'я, здоровим способом життя і здоровим стилем життя. На думку сучасних учених, під здоров'ям мається на увазі гармонійна єдність обміну між організмом і довкіллям, результат якого – нормальна робота всіх органів і систем людини. Критеріями здоров'я можна вважати нормальний стан нервової, серцево-судинної систем, шлунково-кишкового тракту, опорно-рухового і ендокринного апарату, мобільність, високий рівень адаптації до негативних чинників зовнішнього середовища. Багато біологів і філософів пов'язують стан здоров'я із сенсом життя, високою соціальною значущістю, творчою цілеспрямованістю людини, задоволенням, оптимізмом, бажанням працювати.

Незважаючи на те, що сфера медичного обслуговування розширюється, її широкомасштабні заходи із залучення до загальної диспансеризації, до масових форм фізичної культури, збільшення числа медперсоналу, клінік, лікарень, нарешті, курортів, будинків відпочинку і тому подібне – кількість людей, які мають відхилення в здоров'ї, не зменшується. І забруднення довкілля, і високі рівні стресових станів людини відіграють у цьому далеко не останню роль. Проте загальновідомо, що головною і найсерйознішою причиною є нераціональний спосіб життя, неоптимальне використання сьогоденних досягнень науки про людину, про її резерви, психофізіологічні, фізичні можливості. Результати досліджень здоров'я людини та чинників, що впливають на його стан, показують, що здоров'я людини залежить від: стану медицини – на 10%;– впливу екологічних чинників – на 20–25%;–

генетичних чинників – на 20%;– умов і способу життя – на 50%.– У період сьогоднішніх соціально-економічних реформ різко зросло значення гігієни – науки про здоров'я, про засоби і методи його збереження, зміцнення і запобігання негативному впливу на нього чинників довкілля.

Ритм життєдіяльності сучасних людей істотно відрізняється від умов життя попередніх поколінь, при одночасному різкому зниженні обсягу рухової активності. Висока динамічність політичної та економічної ситуації робить істотний вплив на соціальну сферу, зумовлюючи зайву нервово-м'язову напруженість.

Стаття 49 Конституції України від 28 червня 1996 р., зокрема, стверджує: “Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарноепідемічне благополуччя”. Охорона здоров'я, забезпечення умов для здорового способу життя, ефективних санітарно-гігієнічних заходів віднесені до переліку основних прав громадян України, які захищаються державою на підставі конституційних положень відповідно до міжнародних стандартів.

Фізична культура і спорт є потужними засобами зміцнення духовного і фізичного здоров'я, підвищення стресостійкості, управління психоемоційним станом. Однак використання даних коштів вимагає спеціальної підготовки, високого рівня компетентності, знання механізму впливу фізичних вправ на організм, методики застосування тренувального навантаження. Фізкультурно-спортивна діяльність ставить людину в умови, що вимагають розвитку духовно-моральних, морально-вольових якостей; підвищення фізичних кондицій, постійного самовдосконалення [3, 4, 6].

Зміцнення здоров'я, підвищення інтелектуальної і рухової активності пов'язано зі спортивним стилем життя, формування якого неможливо без створення моделі підвищення індивідуального рівня фізичної підготовленості.

Підвищення рівня фізичної підготовленості здійснюється тільки в процесі систематичного виконання комплексу різноманітних фізичних вправ

при поступовому збільшенні їх складності та дозування, що надають різносторонню дію на організм [2, 5].

Соціально-економічні зміни в країні зумовили потребу суспільства в активних людей з високим рівнем самостійності, ініціативності, прагненням до підвищення професіоналізму. Це вимагає відповідного рівня духовно-морального розвитку, сформованості вольового компонента характеру рухової активності, творчої інтелектуальної діяльності.

Спортивно-технічна база багатьох навчальних установ суттєво покращився за рахунок різноманітних сучасних різноспрямованих тренажерів, дозволяють вирішувати великий арсенал завдань з розвитку рухово-координаційних якостей, зміцненню окремих груп м'язів, підвищенню функціональних показників.

Однак, значна частина людей займаються в спортивних комплексах, облаштованих тренажерним обладнанням та тренажерними пристроями, самостійно визначають обсяг та інтенсивність м'язової навантаження, дозування, послідовність виконання різних силових вправ. Такий підхід не забезпечує послідовного і поступового розвитку рухово-координаційних якостей, поліпшення функціональних показників і здоров'я.

Нераціональне використання фізичних вправ не забезпечує адаптацію організму до м'язового навантаження, що чинить негативний вплив на організм і формує негативне ставлення до фізичних вправ.

Успішна реалізація індивідуальної моделі підвищення рівня фізичної підготовленості, прилучення до спортивного стилю життя можливо при створенні фізкультурно-спортивного середовища, що забезпечує методичне керівництво і педагогічний контроль характеру рухової діяльності.

Фізкультурно-спортивному середовищі передбачає:

- встановлення чітких правил поведінки займаються в спортивно-оздоровчому комплексі; вимог до одягу, взуття;

- присутність в спортивно-оздоровчому комплексі інструктора-методиста з базовим фізкультурно-педагогічною освітою, що здійснює контроль самостійної тренувальної діяльності займаються;

- наявність у кожного тренажера опису його пристрою, принципу дії, характеру впливу на організм, правил його використання, вибору раціональної дозування м'язового навантаження:

- проведення інструктором-методистом систематичних консультацій з виконання силових вправ на кожному тренажері;

- роз'яснення займаються необхідності раціонального поєднання циклічних вправ: бігу, плавання і ін. Приріст м'язової сили, швидкості, витривалості та інших якісних сторін рухової діяльності можливий при нормальному функціонуванні серцево-судинної, дихальної та інших систем організму;

- здійснення інструктором-методистом педагогічного спостереження за діяльністю займаючого, проведення опитування по самопочуттю, формування навичок контролю функціонального стану, ведення щоденника самоконтролю;

- обов'язкове проведення самостійної індивідуальної розминки за схемою, створення фізкультурно-спортивного середовища сприяє формуванню компетентності займаються в сфері фізичної культури і спорту, розуміння механізму впливу вправ на організм. закономірностей підвищення показників фізичної підготовленості. Це дозволить більш раціонально розробляти модель спортивного способу життя і організувати рухову діяльність відповідно до її змісту.

Таким чином, результати даного науково-теоретичного дослідження показали, що для формування спортивного стилю життя студентам вузів необхідно вийти за межі навчальних занять з фізичної культури. Спрямованих на підготовку до здачі нормативів з фізичної підготовленості. Самостійні заняття у фізкультурно-спортивному комплексі, розташування різноманітними тренажерами. При консультативній допомозі інструктора-

методиста, що розглядаються як фізкультурно-спортивне середовище, створюють умови для розробки моделі прилучення до спортивного способу життя.

Розподіл спорту на масовий і спорт вищих досягнень можливий за відповідного розмежування органів управління. Виходячи з того, що головною метою будь-якої держави є здоров'я та повноцінний розвиток нації, було б доцільно зосередити державну увагу на розвитку саме масового спорту (що може бути предметом розгляду в подальших публікаціях). У масовий спорт мають залучатися всі верстви населення будь-якого віку, будь-якого соціального становища та інтересів у спорті. Масовий спорт не повинен мати елітарного характеру, його головна риса – це доступність. Тому держава має фінансувати спорт для всіх, а також зацікавлювати у фінансуванні недержавний сектор шляхом надання податкових пільг та іншими методами. Спорт вищих досягнень є об'єктом уваги спонсорів, меценатів, рекламодавців. Таким чином, не потрібно особливих зусиль, щоб залучити кошти у великий спорт, потенційні інвестори самі зацікавлені в цьому. Тому частка фінансової участі держави може бути зменшена до необхідного мінімуму. Але державний контроль за діяльністю сфери професійного спорту, навпаки, повинен бути зміцнений. Виходячи з цих положень багато країн побудували свою структуру управління спортом саме так: масовий спорт – державний сектор; великий спорт – недержавний сектор.

Література:

1. Вишневецький, С. І. Удосконалення фізичного виховання школярів у світлі своєчасних концептуальних підходів. Фізична культура і дитячо-юнацький спорт в сучасних умовах. Ідея, духовність, виховання: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конференції, м. Київ, 5-6 липня 2016 р / С. І. Вишневецький. - С. 73-76.

2. Валкіна О.Н. Ігрова діяльність як фактор залучення дітей і підлітків до систематичних занять фізичними вправами /О.Н. Валкіна, Ф.М. Кодолова, Е.Е. Фунін // Педагогічно-психологічні та медико-біологічні проблеми фізичної культури і спорту. - 2016. -№ 1 (38). - С.129-136.

3. Кодолова, Ф. М. Удосконалення фізичного виховання студентів нефізкультурних вузів / Ф. М. Кодолова, Л. Д. Назаренко // Фізична культура: виховання, освіту, тренування. - 2015. - № 3. - С. 52-55.

4. Назаренко, Л. Д. Роль інтелекту в спортивній діяльності / Л. Д. Назаренко // Теорія і практика фізичної культури. - 2013. -№ 10. - С. 9-12.

5. Миколаїв, Ю. М. Загальна теорія і методологія фізичної культури як відображення потреби в модернізації фізкультурної освіти / Ю. М. Миколаїв // Теорія і практика фізичної культури ,. - №7. - 2014. - С. 2-10.

6. Сюкієв, Д. Н. Особливості розвитку Я-концепції спортсменів з урахуванням спортивної кваліфікації. Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичної культури, спорту, туризму і соціально-культурного сервісу: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції 26-27 берез.2015 г. / Д. н. Сюкієв, Г. Л. Драндров, Л. В. Нікітіна. – Тернопіль. – С. 344-346.

УДК 796.011

РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ

Мельник О.С. – викладач кафедри фізичного виховання МНАУ

У статті проаналізовано ступінь здоров'я студентів. Проаналізовано мотиваційні пріоритети та інтереси студентів до занять фізичними вправами, а також причини, що перешкоджають їм самотійно займатися фізичними вправами. Визначено роль та місце фізичної культури у режимі дня студентів, а також її значення у формуванні їхнього способу життя.

Ключові слова: фізичні вправи, здоровий спосіб життя, фізична культура, мотиви, здоров'я.

Час, в якому ми живемо, дійсно час великих перетворень. Перехід з екстенсивного шляху розвитку народного господарства на рейки інтенсивного виробництва зв'язаний з підвищенням ефективності і продуктивності праці на кожному робочому місці, максимальною віддачею кожного працівника, реалізацією усіх наявних ресурсів. Змінюється роль людини у виробництві, зростає значення складної розумової праці, розширюється можливість творчого додатка сил. У зв'язку з цим неминуче загострення проблем, пов'язаних із забезпеченням високого рівня здоров'я сучасних і майбутніх поколінь людей, їх адаптацією до умов соціального і природного середовища, що швидко змінюються. Отже, щоб відповідати сучасним вимогам і бути готовим до змін умов життя (як духовною, так і виробничою), мало володіти лише високим рівнем освіти і культури, глибокими професійними знаннями і навичками, необхідно володіти і міцним здоров'ям. Аналіз здоров'я, у тому числі студентської молоді, переконує в тому, що існуюча система його формування істотно підірвана. Сучасне суспільство характеризується корінною зміною умов життя, праці і побуту населення.

Сьогодні, як ніколи, гостро встає проблема формування здорового способу життя молоді, у тому числі і студентської. Від того, наскільки успішно вдасться сформувати і закріпити у свідомості навички здорового способу життя у молодому віці, залежить в наступному реальний спосіб життя, перешкоджаючий або сприяючий розкриттю потенціалу особи. Молодь найбільш сприятлива до різних формуючих і повчальних дій. З одного боку, в цьому віці вже існує основа для прояву свідомої індивідуальної активності в забезпеченні здорового способу життя. З іншого боку, робота в цьому напрямі дозволяє також нейтралізувати в наступному розвиток чинників ризику різних захворювань, запобігти виникненню

шкідливих звичок. Таким чином, молодь виступає як найбільш перспективна, відносно формування здорового способу життя, вікова категорія.

На зниження фізичного розвитку студентів звертали увагу багато авторів. Так, О. К. Александровська і Г. В. Вовків відмічають погіршення таких показників, як екскурсія грудної клітини, кистьова і станова динамометрія, життєва місткість легенів. К.Л. Гейхман із співавторами виявив до 38% учнів зі зниженим фізичним розвитком при вступі до ВНЗ.

У наш час спосіб життя все більше і більше стає мірилом його здоров'я і довголіття. А одне з найважливіших завдань полягає в тому, що навчити трудящих умінню розумно використовувати і поєднувати об'єктивні і суб'єктивні чинники, що забезпечують здоров'я і довголіття в сучасному житті. При цьому дуже важливо донести до широких верств населення зведення про те, що за останні сто років умови життя на Землі серйозно змінилися. Так наприклад, за даними академіка А.І. Берга, 100 років тому 96% роботи усього людства виконувалося за рахунок м'язових зусиль і лише 4% цієї роботи здійснювалося машинами. У теперішній же час усе змінилося навпаки - 97% усієї фізичної роботи виконується машинами і тільки 3% зусиль доводиться на м'язову діяльність людини. Характерно, що вказана тенденція пониження фізичної активності у землян зберігається, негативні наслідки її навіть не піддаються точному обліку. Тим часом, ще в античні часи старогрецький філософ Арістотель говорив: "Ніщо так не руйнує людину, як тривала м'язова бездіяльність".

Різке скорочення рухів, зниження м'язової роботи - одна з серйозних причин появи і загрозово швидкого поширення серцево-судинних, нервових захворювань, а також хвороб пов'язаних з порушеннями діяльності шлунково-кишкового тракту, залоз внутрішньої секреції і інших органів і систем. Усе це призводить до швидкого постаріння організму, передчасної старості і смерті (останніми роками навіть серед молодих людей, що не дожили до 30 років).

Так, сучасні умови життя дають нам занадто мало можливості для прояву природних рухових актів, тому людина і використовує фізичні вправи як чудовий засіб задоволення "м'язового голоду", попередження гіпокінезії і гіподинамії і усіх її негативних наслідків.

Фізичне виховання у вищих учбових закладах є основною ланкою організації фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи серед студентів. В зв'язку з цим величезного значення набуває правильна організація занять із студентами на кафедрах фізичного виховання ВНЗ, які повинні випускати кваліфікованих фахівців, готових до високопродуктивної праці і захисту Вітчизни. Саме такий предмет як фізичне виховання повинен формувати у майбутніх фахівців навички збереження високої фізичної і творчої активності на довгі роки. Благотворний вплив фізичних вправ на фізичну і розумову працездатність відмічали багато дослідників. Повсякденне життя пред'являє до організму студентів дуже великі вимоги. Для того, щоб система регуляції функцій адекватно відповідала на усі вимоги, що пред'являлися життєвими умовами, необхідно розширювати діапазон компенсаторних можливостей організму. Для цього дозованими фізичними навантаженнями різноспрямованого характеру слід добитися вдосконалення усіх фізичних якостей і потім протягом усього життя підтримувати їх на належному рівні, щоб не вичерпувався запас міцності організму. Накопичувати резерви слід до 25 років, а потім їх можна підтримувати, і чим більше вдається накопити, тим довше, природно, при розумному використанні, можна буде їх витратити. Розробці приватних методик використання засобів фізичної культури як оздоровлення студентів останнім часом стали приділяти значно більшу увагу. Нині накопичений досвід і певний обсяг знань з цього питання. Ефективність використання засобів фізичної культури для оздоровлення молоді, що вчиться, була доведена багатьма ученими.

Засоби фізичної культури, правильно використовувані, сприяють нормалізації енергетики організму і його психоемоційного і фізичного стану

за рахунок зміцнення м'язової системи, а також кістково-зв'язкового апарату і підвищення функціональних можливостей усіх систем організму. Це означає, що необхідно підбирати такий руховий режим і таке фізичне навантаження, щоб вони були адекватні фізіологічним і психоемоційним параметрам і рівню здоров'я кожного студента. Мало сказати: "Займайтеся фізкультурою". Потрібний диференційований підхід до кожного студента, слід індивідуально для кожного організму визначати оптимальні можливості відповідно до них рекомендувати рухову активність.

Література:

1. Гавриш Н. П. Виховання особистості через здоровий спосіб життя / Н. П. Гавриш // Здоровий спосіб життя : зб. матеріалів II Міжрегіон. наук.-практ. конф. – Л., 2002. – С. 10-13.
2. Запорожець А. В. Стан здоров'я населення України / А. В. Запорожець // Здоровий спосіб життя : зб. матеріалів II Міжрегіон. наук.-практ. конф. – Л., 2002. – С. 31-33.
3. Цільова комплексна програма "Фізичне виховання – здоров'я нації". – К., 1998. – 44 с.

УДК 796.035

СПОРТИВНА МАСАЖНА ТЕРАПІЯ

Овчарук С. В. – старший викладач кафедри фізичного виховання МНАУ

В статті охарактеризовано особливості спортивної масажної терапії, її загальні характеристики, та приведені приклади спортивного масажу. Його види та підготовка для проведення спортивного масажу.

Ключові слова: спортивна терапія, масаж, м'язи, тканини.

Область спортивної масажної терапії - це дуже популярна спеціалізація в рамках нашої професії; Проте масажисти часто ставляться під сумнів, коли мова йде про його визначення. Коли терапевт рекламує, що вона спортивний масажист, чи вона дійсно розуміє, що це означає?

Виклики у спортивній масажній терапії:

Ми всі хочемо подивитися на гламурну сторону спортивної масажної терапії і мріяти стоїти на узбіччі, подорожувати по всьому світу або поділитися святкуванням чемпіонату світу. Незважаючи на те, що ці речі є чудовими пільгами, є багато разів, коли робота не все, що весело. Ще одна реальність спортивного масажу - години можуть бути досить довгими. Графіки можуть змінюватися в останню хвилину, що може бути дуже розчарованим, тому ви повинні бути в змозі бути гнучкими з вашого дня. Фінансовий аспект також може бути проблемою. Існує багато способів структурування компенсації, але якщо ви йдете у спортивний масаж, щоб збагатитись і знаменитим, ви також можете розглянути іншу кар'єру. З усіма цими труднощами, може здатися, що робота в спортивній масажній терапії має більш негативні, ніж позитивні можливості, але це не так. Працювати з Асоціацією жіночого тенісу, звернувшись до найкращих тенісистів у світі. Інші двері, відкриті за допомогою спортивного масажу, включають роботу з американським футболем, НФЛ, НБА, професійною танцювальною компанією, колегією легкої атлетики та безліччю інших видів спорту. На додаток до допомоги спортсменам, співпраця зі спеціалістами спортивної медицини з усього світу забезпечила навчальний досвід, який недоступний в жодному класі. Однак, дуже важливо зобразити цю спеціалізацію у найбільш реалістичному варіанті, щоб терапевти не входили до неї з рожевими окулярами. Коли ми починаємо визначати спортивну масажну терапію, ми бачимо, що вона спрямована на підтримку фітнесу, допоможе знизити потреби в спорті, підвищить продуктивність і скоротить час відновлення. У багатьох випадках спеціалізації визначаються методами, які використовуються, але коли ми трохи поринемо та поглянемо на методи,

використані в спортивному масажі, ми виявили, що немає магічних куль. Ті самі методики, що використовуються в інших видах масажу, використовуються в спортивному масажі, але застосовуються для конкретної популяції. Реальною проблемою є застосування навичок критичного мислення для використання цих методів для досягнення найкращих результатів. Кінцевою метою спортивної масажної терапії є сприяння здоров'ю і благополуччю спортсмена; отже, такі міркування, як час, встановлення, загальні напрямки, графік тренувань та інші види лікування, які отримує спортсмен, враховуються в рішеннях про лікування.

Спортивна масажна терапія для всіх.

Це загальне хибне уявлення про те, що спортивний масаж призначений тільки для елітних спортсменів. Це, звичайно, не так. Незважаючи на те, що цей вид лікування може покращити роботу спортсмена та допомогти йому зберегти його у спорті, це корисно для будь-кого, хто страждає хронічною білью або травмою, незалежно від того, як він веде марафон, грає у теніс на вихідних, або працює в сад. Коли справа доходить до системи опорно-рухового апарату, у всіх нас однакова анатомія. Виражений м'яз - біль у м'язі, незалежно від того, що викликає це. При лікуванні спортсменів існує спільна мудрість, що певні методики не слід застосовувати, а тиск і темп повинні бути скоректовані залежно від того, на якій стадії навчання знаходиться спортсмен. Загалом, ці принципи мають сенс; однак, деякі з цих принципів повинні бути скоректовані в залежності від налаштувань. Ось чому так важливо розуміти населення, з яким ви маєте справу.

Спортивна масажна терапія.

Краща тактика полягає у застосуванні критичного міркування підходу до чотирьох основних напрямків тренувань і термінів роботи спортивного масажиста:

1. Підготовка подій. Це коли спортсмен перебуває у змаганнях і є більш традиційним перед передпосилковим масажем. Цей тип масажу використовується як частина загальної розминки та ідеально виконується

протягом 90 хвилин гри. Він швидше, легше і більш загальний, і не повинен тривати більше 10-15 хвилин. Деякі переваги масажу підготовки до події є такими:

- Змочує м'язи
- Збуджує нервову систему
- Підвищує кровообіг
- Допомагає затримати відчуття навантаження
- Може допомогти зменшити травму

2. *Профілактика та підтримка.* Цей вид масажу найкраще робити, коли спортсмен може відновитись від будь-якої болю. Це час, щоб трохи поглибити роботу, щоб видалити будь-які обмеження в тканинах та внести виправлення в організм, не порушуючи тренувального циклу. Деякі переваги масажу для профілактики та підтримки є такими:

- Нормалізує тканини
- Покращує зцілення тканин
- Покращує діапазон руху
- Знижує жорсткість м'язів
- Видаляє тригерні точки
- Підвищує рухливість рубців

3. *Ушкодження лікування.* Ця стадія спортивної масажної терапії може відбутися, поки спортсмен все ще перебуває у змаганні; або, якщо травма є досить поганою, вона опиниться поза навчанням та конкуренцією. Методи можуть варіюватися від лімфодренажу до масажу рубців. Залежно від ситуації, спортсмен може бути в реабілітації, тому важливо спілкуватися з іншими членами групи охорони здоров'я. Деякі переваги масажу лікування травми полягають в тому, що це:

- Готує тканини для посилення лікування
- Покращує зцілення тканин
- Нормалізує тканини
- Видаляє тригерні точки

-Підвищує рухливість рубців

4. *Відновлення.* Це надзвичайно важливий час для спортсмена отримувати спортивну масажну терапію. Цей етап може включати традиційний післяопераційний масаж та більш ретельний масаж для відновлення. Цей тип масажу в ідеалі робиться від одного до трьох годин після змагання. Переваги масажу відновлення - це те, що:

-Знижує болючість із затримкою початкової м'язи (DOMS)

-Покращує відчуття відновлення

-Може допомогти з витривалістю м'язів і потужністю

-Може зменшити втома м'язів для повторних нападів

-Збільшує кількість нейтрофілів

-Знижує болючі речовини в м'язах

-Підвищує болючий пігмент після тренувань

-Покращує кровообіг

-Заспокоює нервову систему і сприяє ефекту релаксації

-Додайте спортивну масажну терапію до вашої практики

Використання спортивної масажної терапії починається шляхом створення міцної основи, на якій будуватиметься. Один із найшвидших способів розпочати - це ознайомитись з тим, що ви вже знаєте. Поверніться і станьте експертом в кістковій анатомії, структур і особливостях суглобів, анатомії та функції м'язів та анатомії поверхні. Розуміння типів сил, типів скорочень, властивостей різних тканин, які види травм спортсмени, і як ці зцілення лікуються - все це важливо. Як тільки фундамент побудований, включення клінічних міркувань є життєво важливим. Процес клінічних міркувань завжди починається зі збору інформації. Ця інформація, як правило, викликає широкий спектр вражень та інтерпретацій, що приводить до формулювання початкової загальної гіпотези. Незважаючи на наявність загальної процедури, терапевти повинні розглядати кожен спортсмен як унікальний; як клієнт, чиї симптоми вимагають спеціальної оцінки. Незалежно від того, скільки разів терапевт бачив певну ситуацію або

працював з спортсменами, для лікування він повинен бути конкретним. Формування плану лікування є постійним процесом для кожного спортсмена. Вона включає в себе постійну послідовність оцінювання, лікування, переоцінки та продовження лікування за одним і тим же. Це вимагає від терапевтів постійного використання всіх своїх ресурсів для забезпечення найбільш ефективної терапії. Однією з основних переваг систематичного способу збору інформації є визначення того, чи матиме масаж справді користь спортсмену. Це починається з того, що треба не лікувати. Як лікарі-медики, масажисти зобов'язані забезпечити належний догляд, навіть якщо це означає звернення спортсменів до інших постачальників медичних послуг. Ми повинні вміти розпізнавати ситуації, які виходять за рамки нашої практики; коли модифікувати лікування; і коли використання інших форм, крім масажу, може бути більш вигідним.

Спортивний масаж - це набагато більше, ніж робота бігунів в кінці гонки; це потужний тип терапії, який може принести користь різноманітним захворюванням і повинен розглядатися як основний спосіб лікування скелетно-м'язових станів. Набори навичок, які розробляються через цю спеціалізацію, можуть створювати можливості, які можуть не відбуватися з іншими видами тренінгів. Хоча намір полягає у роботі з спортсменами, поглиблене розуміння того, як відбуваються травми, структури, що беруть участь, методи оцінки та навички критичного мислення є інструментами, які можуть бути використані в різних параметрах, що дозволяє забезпечити величезну універсальність.

Література:

1. Ефіменко П. Б. Техніка та методика класичного масажу / П. Б. Ефіменко. – Х. : ОВС, 2007. – 256 с.
2. Ингерлейб М. Б. Медицинский лечебный и косметический массаж: полный практический курс / М. Б. Игрелейб, М. С. Папаев, Е. А. Морозов. – М. : АСТ, Астрель, 2010. – 448 с.

3. Лисенюк В. П. Основи рефлексотерапії, фітотерапії та гомеопатії : підручник / В. П. Лисенюк. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 424 с.

4. Лувсан Г. Традиционные и современные аспекты рефлексотерапии / Г. Лувсан. – М. : «Наука», 1990. – 572 с

УДК 37.0:37.013(477)

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ

Петренко Н. В. – кандидатка педагогічних наук, завідувачка кафедри фізичного виховання МНАУ

Професійно-педагогічна підготовка викладачів фізичного виховання в системі методичної роботи аграрного університету ґрунтується на таких принципах: загальнопедагогічних, фізичного виховання та аксіологічних.

До основних загальнопедагогічних принципів професійно-педагогічної підготовки викладачів фізичного виховання в системі методичної роботи аграрного університету відносимо: актуальність, науковість, системність, комплексність, єдність теорії і практики, інтегрованість, послідовність, наступність, безперервність, конкретність, індивідуальність, оперативність, гнучкість і мобільність, творчість, удосконалення, самореалізація та самоствердження.

Розглянемо кожен з цих принципів: актуальність – керуючись цим принципом, викладачі відбирають з усіх інформаційних повідомлень тільки ті, які явно вписуються в досліджувану на практичному занятті тему і при цьому перевірені практикою і науково усталені факти і теорії. Як наслідок, значна частина інформації проходить за межами заняття, хоча вона потребує серйозного спільного обговорення студентом та викладачем. Виникає

протиріччя між традиційним розумінням дидактичного принципу актуальності і цілями медіа освіти [3]. Науковість – цей принцип передбачає розкриття причинно-наслідкових зв'язків явищ, процесів, подій, включення в засоби навчання науково перевірених знань, які відповідають сучасному рівню розвитку науки. Він реалізується в змісті навчального матеріалу, зафіксованому в освітніх програмах і підручниках [12]; системність – різноманіття зв'язків усередині складного об'єкта об'єднується в одну теоретичну схему, в основі якої лежить єдність і взаємозв'язок цілей [10].

Я. А. Коменський наголошував на тому, що: «Всі знання повинні розташовуватись таким чином, щоб наступне завжди засновувалось на попередньому, а попереднє закріплювалось наступним» [5]; комплексність – це єдність цілей, завдань, змісту, методів і форм виховання.

Єдність теорії і практики – зв'язок теорії і практики складний і різнобічний. Виконуючи практичні завдання перед вивченням теоретичного матеріалу, студенти переконуються в необхідності оволодіння певними знаннями, без яких неможливо вирішити поставлені завдання [7]. Інтегрованість – це якість, що характеризує сумісність різних елементів освітньої системи для досягнення загальних цілей. Наприклад, для формування загальнонаукового світогляду необхідно використовувати інтеграцію таких предметів, як фізика, хімія й біологія [1].

Принцип послідовності (та системності) навчання стосується як змістового, так і процесуального компонентів освітнього процесу, тобто визначає його логіку і послідовність. Я. А. Коменський вважав цей принцип одним із основних правил освіти: освіта стане зрозумілою, а тому міцною й ґрунтовною, якщо все те, що викладається і вивчається, «буде не темним і заплутаним, а світлим, роздільним, ніби пальці руки». Порушення правил системності й послідовності в навчанні спричиняє уривчастість знань, які важко використовувати в практичній діяльності [13].

Принцип безперервності виховання означає забезпечення цілісності і наступності у вихованні, перетворення його у процес, що триває впродовж

усього життя людини. Нероздільність навчання і виховання, що полягає в їх органічному поєднанні, підпорядкуванні змісту навчання і виховання формування цілісної та всебічно розвиненої особистості [4].

Принцип індивідуальності – дає змогу в умовах колективної освітньої роботи кожному студенту по-своєму оволодівати навчальним матеріалом, ураховувати рівень розумового розвитку студентів, їх знань і вмінь, пізнавальної та практичної самостійності, інтересів, вольового розвитку, працездатності. Для цього викладачі повинні уважно вивчати студентів, знати їх індивідуальні інтереси та схильності, розвиток, домашні умови та ін. [11; с.111]; принцип оперативності, насамперед, припускає своєчасне виконання рішень педагогічних рад, наказів, річних і поточних планів у межах установленого часу, а також конкретність дій із забезпечення такого виконання. При цьому варто фіксувати, що, де і коли слід виконати в який спосіб, хто несе відповідальність за організацію і результати виконання тієї чи іншої роботи, якими мають бути форми зворотного зв'язку.

Тому принцип оперативного регулювання вимагає: усе, що намічено, повинно бути виконано; усе, що заважає – усунено, якщо намічено помилково, чи прийнято і виправлено у встановлений термін [6].

Принцип гнучкості та партнерства полягає у побудові системи освіти таким чином, щоб зміст навчання й шляхи досягнення цілей освіти та професійної підготовки відповідали індивідуальним потребам і можливостям студентів [8]. Метою і результатом педагогічної творчості є творчий розвиток студентів, який передбачає поступове формування у студентів здатності до творчості – інтегральної якості особистості, що об'єднує спрямованість й мотиви, творчі уміння й психічні процеси, характерологічні якості особистості, які забезпечують людині успіх у творчості і піднімають діяльність людини до творчого рівня. Метою і результатом педагогічної творчості є творчий розвиток студентів, який передбачає поступове формування у студентів здатності до творчості – інтегральної якості особистості, що об'єднує спрямованість й мотиви, творчі уміння й психічні

процеси, характерологічні якості особистості, які забезпечують людині успіх у творчості і піднімають діяльність людини до творчого рівня [9].

До принципів фізичного виховання, які відображають особливості підготовки викладачів фізичного виховання, відносимо принципи: індивідуалізації навантаження; поступового збільшення тренувальних навантажень на організм студента; вікового відношення особистості на організм людини; системного підходу навантаження та відпочинку; оздоровчої, та лікувальної спрямованості процесу фізичного виховання; всебічного, гармонійного розвитку особистості та зв'язку фізичного виховання з освітнім процесом в університеті.

До аксіологічних принципів, на яких будується професійно-педагогічна підготовка викладачів фізичного виховання в аграрному університеті відносимо принципи: ціннісного ставлення викладачів до студентів; аксіологічного підходу викладачів до педагогічного процесу; ціннісного ставлення викладачів до професійної діяльності в університеті; реалізації педагогічних та професійних цінностей; значущості ціннісних орієнтацій викладачів фізичного виховання [2].

Таким чином, всі вищезазначені принципи сприяють якісній організації методичної роботи в аграрному університеті, в його структурних підрозділах. Застосовувати педагогічні принципи цілісно й у взаємозв'язку означає будувати освітній процес ефективно, опираючись на педагогічні закономірності, принципи, правила, які виправдали себе на практиці.

Література:

1. Демінська Л. О. Аксіологічні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання: монографія / Л. О. Демінська. – Донецьк: Юго-Восток, 2013. – 436 с. – С 48-62.
2. Демінська Л. О. Аксіологічні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання : автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня докт. : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. О. Демінська – Київ, 2014. – 39 с.

3. Журин А. А. Дидактический принцип актуальности в контексте медиаобразования [Електронний ресурс] / А. А. Журин // Медиаобразование, интегрированное с базовым: Опыт экспериментально-исследовательской работы коллектива школы № 858. Выпуск 3. – 2000. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.mediaeducation.ru/publ/jurin3.shtml>. – Назва з екрана.

4. Зайченко І. В. Педагогіка / І. В. Зайченко. – Київ: Освіта України, 2008. – 528 с. – (КНТ).

5. Коменский Я. А. Великая дидактика / Изб. Пед. Сочинения. – М.: Политиздат, 1955.

6. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова. – Київ: Знання, 2005. – 399 с.

7. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка / Н. Є. Мойсеюк. – Київ: Б. в., 2007. – 656 с.

8. Осадчая Т. Ю. Физическое воспитание школьников в США : учеб. пособие для студентов вузов физ. воспитания и спорта / Т. Ю. Осадчая, И. Г. Максименко. – К. : Олимп. л-ра, 2008. – 144 с.

9. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Мілені, Ум., 2006. – 11 с.

10. Технічна енциклопедія TechTrend [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=6887>. – Назва з екрана.

11. Фіцула М. М. Педагогіка : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – Київ: Академія, 2000. – 544 с. – (Альма-матер) С. 111.

12. Чайка В. М. Основи дидактики / В. М. Чайка. – Київ: Академвидав, 2011. – 240 с. – (Альма-матер).

13. Ягупов В. В. Педагогіка – Принцип практичної спрямованості навчання. Принцип системності й послідовності навчання [Електронний

ресурс] / В. В. Ягупов // Київ Либідь. – 2002. – Режим доступу до ресурсу: http://eduknigi.com/ped_view.php?id=166. – Назва з екрана.

УДК 37.091.12: 378 (493.8)

КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Пономаренко Н. Г. – кандидатка педагогічних наук, старша викладачка кафедри іноземних мов МНАУ

В статті розглядаються компетентності фахівця з питань розвитку освіти. Виокремлено ключові, загальні та спеціалізовані компетентності. Наголошено, що підготовка фахівця з питань розвитку освіти повинна бути спрямована на формування саме спеціальних компетенцій, які необхідні для управління питаннями розвитку освіти.

Ключові слова: компетентність, ключові компетентності, загальні компетентності, спеціальні компетентності, розвиток освіти

The article examines the competence of a specialist in educational development. Key, general and specialized competencies are identified. It is emphasized that the training of a specialist in educational development should be aimed at forming the specific competencies that are necessary for managing educational development issues.

Keywords: competence, key competences, general competencies, special competences, educational development

Висвітлюючи проблему підготовки експертів з освіти, вітчизняні та зарубіжні науковці підкреслюють, що така підготовка повинна базуватися на компетентісному, конструктивістському та андрагогічному підходах.

Реалізація компетентісного підходу пов'язана з феноменом компетенцій, а також з формуванням професійної компетенції експерта в галузі освіти.

Дослідниками виокремлено компетентності фахівця з питань розвитку системи освіти, яка містить три групи компетентностей, а саме ключові, загальні і спеціалізовані компетентності [1, с. 18]

Згідно виокремлених компетентностей ключові компетентності описують здатність здійснювати види діяльності, характерні для керівника. До цих компетентностей відносяться здатність до аналізу, організації та планування в галузі управління розвитком системи освіти; володіння технологіями управління людськими ресурсами; вміння знаходити і приймати організаційні управлінські рішення; здатність керувати в кризових ситуаціях; вміння й готовність формувати команду для вирішення поставлених завдань; вміння розробляти системи стратегічного, поточного та оперативного контролю; володіння принципами і сучасними методами управління операціями в різних сферах діяльності.

Під загальними компетентностями дослідники розуміють базові компетенції та якості особистості, які сприяють ефективній реалізації ключових компетенцій, тобто вміння встановлювати і підтримувати відносини з колегами та підлеглими; особистісні властивості, а саме вміння схоплювати суть справи інтуїтивно і швидко, виділяючи істотні сторони ситуації; схильність до навчання і відкритість новому; вміння виділяти цілі і бачити зв'язки між його частинами; уміння приймати рішення, виходячи з реальних обставин; здатність бути незалежним від соціальних стандартів і від страху оцінки; здатність йти на виправданий ризик і діяти в критичних ситуаціях; здатність брати на себе відповідальність, зберігаючи присутність волі та духу; здатність покладатися на інших людей і делегувати повноваження.

Значна увага при підготовці експертів з освіти приділяється також набуттю спеціалізованих компетентностей. Серед спеціалізованих компетенцій ми можемо назвати володіння сучасними методами діагностики,

аналізу і вирішення проблем у галузі розвитку системи освіти, а також методами прийняття рішень та їх реалізації на практиці; вміння систематизувати і узагальнювати інформацію, готувати пропозиції щодо вдосконалення управління розвитком системи освіти; здатність висувати інноваційні ідеї та нестандартні підходи до їх реалізації, а також здатність до кооперації в рамках міждисциплінарних проектів та роботи в суміжних сферах [1, с. 18].

Окремі науковці наголошують на тому, що підготовка експертів з освіти повинна бути спрямована на формування та розвиток спеціальних компетенцій, що визначаються обсягом тих завдань, які він вирішує залежно від видів діяльності, а саме інформаційно-аналітичної, дослідницької, проектувальної, організаційно-управлінської та педагогічної [2, с. 106].

Зокрема, для здійснення інформаційно-аналітичної діяльності експерту в галузі освіти необхідні вміння збирати інформацію щодо об'єкта експертної діяльності, здійснювати її аналіз та синтез, а також оцінювати ефективність можливих рішень та альтернатив, проектів, результатів діяльності різних об'єктів. При здійсненні дослідницької діяльності експерт повинен мати здібності щодо критичного аналізу проблемної ситуації, розробки рекомендацій та прийняттю оптимальних рішень, адекватних конкретній проблемній ситуації. В проектувальній діяльності експерт повинен бути здатним до цілепокладання, тактичного (ситуативного) і стратегічного проектування процесів розвитку освіти; володіти методологією та методиками розробки проектів, програм спільної діяльності та планів діяльності. Організаційно-управлінська діяльність передбачає вміння експерта керувати проектами на етапі їх планування та підготовки, координувати процес реалізації проекту, мотивувати персонал до участі в інноваційних освітніх процесах. У педагогічній діяльності експерт повинен вміти проектувати та організовувати різні навчальні, розвиваючі та діагностичні заходи, спрямовані на виявлення та усвідомлення актуальних проблем розвитку освіти, а також розробляти проекти можливих змін [3].

Крім того, для експерта з освіти важливими є особисті якості, зокрема, він повинен бути стійким до стресу, відкритим до нового та до інших людей; знаходитися в партнерській позиції; бути толерантним до іншої точки зору, здатним працювати в ситуації невизначеності.

Науковці наголошують також на тому, що експерт повинен знати актуальні питання державної політики в галузі освіти, зміст та цільову спрямованість інноваційних проектів, що реалізуються в сфері своєї професійної діяльності (в дошкільній, загальній середній, професійній або вищій освіті, економіці освіти тощо), а також володіти технологіями самого процесу експертизи, консультування, діагностування проблем розвитку установ освіти, проектної діяльності [4, с. 84].

Саме цим й визначаються підходи щодо вибору напрямів підготовки та розробки спеціальних програм підготовки експертів з освіти [5, с. 94].

С. Кучер пропонує структуру компетентності експерта, яка складається із декількох змістовних компонентів, а саме когнітивного, діяльнісно-поведінкового та мотиваційно-ціннісного [6, с. 52–53]. Розкриємо їх зміст.

Когнітивний компонент експертної компетентності утворюють знання щодо особливостей, переваг та недоліків різних підходів до експертизи, закономірностей, правил та способів її організації та здійснення, в тому числі комунікації з іншими учасниками експертизи.

Діяльнісно-поведінковий компонент експертної компетенції, на думку науковця, ґрунтується на визнанні того, що знання без втілення в конкретних діях, вміннях та навичках залишаються марними. Суб'єкт експертизи повинен не тільки знати, що робити, а й обов'язково мати довід того, як це робити ефективно в різних ситуаціях.

Мотиваційно-ціннісний компонент містить передусім зацікавленість у своїй роботі, а також позитивне відношення до засвоєння нових знань (готовність до навчання) та професійно-особистісному розвитку осіб, з якими суб'єкт експертизи взаємодіє в ході та за результатами своєї роботи.

Отже, можемо зробити висновок, що експерт з освіти повинен володіти ключовими, загальними та спеціалізованими компетенціями, але підготовка експерта повинна бути спрямована на формування саме спеціальних компетенцій, які необхідні для управління питаннями розвитку освіти [7].

Література:

1. Рекомендации по организации, методическому сопровождению и системе оценивания результатов освоения программы обучения специалистов по вопросам развития системы образования [Электронный ресурс] / Министерство образования и науки РФ, Международный институт менеджмента ЛИНК. М., 2011. 37 с. URL: <http://pandiaweb.ru/text/77/391/77173.php> (дата звернення : 23.02.19)
2. Чечель И. Д. Модель профессиональной компетентности специалиста экспертно-консультационной службы. Управление образованием: теория и практика. 2013. №4. С. 101–108.
3. Чечель И. Д. Управленческая проблема как объект анализа эксперта-консультанта по вопросам развития образования. Современные исследования социальных проблем: электронный научный журнал. 2014. № 6. URL: www.sisp.nkras.ru (дата звернення: 25.03.19)
4. Чечель И. Д. Консалтинговые услуги в сфере образования: проблемы формирования кадрового ресурса ведущих консультантов по вопросам развития образования. Управление образованием: теория и практика. М., 2011. №4. С.79–90.
5. Пономаренко Н. Г. Формування основних компетенцій експерта в галузі освіти. «Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування»: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної наук.-практ. конференції, 23–24 жовтня 2015 р. Львів. С. 93–96.
6. Кучер С. Н. Функциональные особенности подготовки экспертов в системе дополнительного профессионального образования. Научно-

теоретический журнал «Научное обеспечение системы повышения квалификации кадров». 2009. Выпуск 1. С. 45–56.

7. Пономаренко Н. Г. Підготовка експертів з освіти в німецькомовних країнах Європейського Союзу : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2017. 327 с.

УДК 811.112+81'42

ЕМОТИВНІСТЬ ТА ОЦІННІСТЬ ЯК ХАРАКТЕРНІ РИСИ ІНШОМОВНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ІНТЕРВ'Ю

Саламатіна О. О. – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов МНАУ

Оскільки емоції засновані на переживанні людиною свого ставлення до дійсності, до фактів соціального, особистого життя та зумовлені виникненням будь-яких потреб і можливістю їх задоволення, вони мотивують і спрямовують будь-яку діяльність, в тому числі і публіцистичну.

Окрім вигуків, емоції виражаються одиницями, що фіксують стан емоційної сфери людини у вигляді непрямих оцінних опису предметів і явищ дійсності. Сюди відносять номінації одиниць кінетики (міміки, жестів, поз), окулесики (контакту очей), такесики (тактильних контактів), емотивні оцінки тощо.

Отже, емоції як форма стосунків інтерв'юера та респондента в інтерв'ю проявляються у їх зовнішніх реакціях, як вербальних, так і невербальних [1, с. 75].

Дослідження у сфері публіцистики доводять, що у механізмах реалізації мети тексту інтерв'ю окрім емотивності також задіяна оцінність, яка поряд з емотивністю здійснює вплив, що призводить до зміни психологічного стану адресата, його знань та думок, і, нарешті, до соціальної

діяльності. Л. І. Павленко вказує на те, що під час безпосереднього спілкування інтерв'юера та респондента модально-оцінний компонент висловлювання зазвичай нашаровується на основний зміст повідомлення й може стати головним за умови цілеспрямованого впливу на співрозмовника [5, с. 10].

Однак саме належність емоцій та оцінок до внутрішнього світу людини, недоступність до їх прямого спостереження призводить до змішування, а іноді й до ототожнення понять “емотивності” та “оцінності”.

Ці поняття вимагають деякого уточнення. Емотивність як семантичний компонент мовної одиниці засновується на оцінності, але не зводиться до неї. Наявність оцінності у значенні мовної одиниці ще не говорить про емотивність, але будь-яке емоційне значення передбачає оцінку мовцем явищ навколишньої дійсності. За словами Н. Б. Богуш, “... якщо емотивність пов'язана з передачею засобами мови емоцій, то під оцінністю розуміємо властивість мовних явищ різних рівнів передавати оцінку” [3, с. 26].

Аналіз теорій, які розробляються у межах функціонально-прагматичного підходу до дослідження оцінки, дозволив зробити важливий для даного дослідження висновок про те, що оцінні судження володіють іллокутивною силою і призначені для впливу на адресата публіцистичного інтерв'ю, формування чи зміни його думки і поведінки. До того ж, для автора є необхідним не лише надати у тексті інтерв'ю оцінку певної події, факту, явищу, але і запевнити читача в тому, що його думка є загальноприйнятною, або хоча б такою, яку поділяє розумна більшість, якщо цього не відбувається, то оцінна діяльність втрачає сенс.

Найбільш послідовні погляди на оцінку як лінгвістичну категорію належать Є. М. Вольф [4] та Н. Д. Арутюновій [2], які, спираючись на логіко-філософські концепції, особливу увагу у своїх роботах приділили структурним і змістовим особливостям цього багатоаспектного феномену.

Однією з головних особливостей публіцистичного інтерв'ю вважається соціальна оцінність, яка обумовлена не лише інформативним, але і

впливовим характером публіцистичного мовлення і потребує не лише номінації явищ, фактів, подій, але і їх соціальної оцінки, інтерпретації. Соціальна оцінність визначає головні мовні процеси, які відбуваються у публіцистичному стилі, як найважливіший принцип мови публіцистики вона була описана у роботах Г. Я. Солганік [6].

Відомо, що специфіка мовлення інтерв'ю преси визначається в більшій мірі характером публіцистичного суб'єкта – автора. На відміну від художньої літератури автор інтерв'ю – конкретна особа, реальна людина. Звідси документальність, емоційність, суб'єктивність публіцистичного мовлення. Інший бік особистості автора тексту інтерв'ю – соціальна людина, яка обумовлює соціально-політичний, соціально-оцінний підхід до явищ дійсності, тобто широке залучення прийомів риторики, теорії аргументації, полеміки, методів соціального, політичного аналізу тощо. Отже, взаємодія обох сторін категорії автора публіцистичного твору (людина приватна – людина соціальна) визначає широкий спектр інтерв'ю – від стриманих, тверезо-аналітичних до емоційних, особистісних.

Література:

1. Апалат Г. П. Структура, семантика і прагматика текстів інтерв'ю (на матеріалі сучасної англійської преси): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Г. П. Апалат. – К., 2002. – 203 с.
2. Арутюнова Н. Д. Дискурс / Н. Д. Арутюнова // Языкознание. Большой энциклопедический словарь / [гл. ред. В. Н. Ярцева]. – М., 1998. – С. 136-137.
3. Богуш Н. Б. Стилиевые черты в языке и речи (функционально-прагматический аспект) / Н. Б. Богуш // Московский гос. лингвистический университет: сб. науч. тр. / МГЛУ. – М. – Вып. 455. – С. 20-29.
4. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки / Е. М. Вольф. – М.: УРСС, 2002. – 280 с.
5. Павленко Л. І. Синтаксичні та функціонально-семантичні

характеристики експлікаційних моделей в англійському розмовному мовленні: автореф. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Л. І. Павленко. – Харків, 2004. – 18 с.

6. Солганик Г. Я. Стилистика текста / Г. Я. Солганик. – М.: Флинта, Наука, 1997. – 256 с.

Наукове видання

**Матеріали Причорноморської науково - практичної конференції
професорсько - викладацького складу
Миколаївського національного аграрного університету**

м. Миколаїв,
16 квітня 2020 р.

Технічний редактор: А.Ю. Ракова

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 4,5

Тираж 100 пр. Зам. №__

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського державного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.